

Fler äldre i arbete?

Hur höjda åldersgränser i
pensionssystemet påverkar sysselsättning
och arbetskraftsutbud bland äldre

Rapport nr 3 i rapportserie om pensionsåldrar

Innehåll

Fler äldre i arbete?	1
Förord	3
Sammanfattning	4
1. Inledning	7
2. Pensionsåldershöjningar och deras effekt på arbetskraft och sysselsättning	8
3. Det svenska pensionssystemet.....	10
4. Lagändring 2023: Höjd pensionsålder i Sverige.....	11
5. Teori och förväntad effekt	12
6. Studiens design	13
6.1 Data	13
6.2 Definitioner och operationalisering.....	14
6.2.1 Utfallsvariabler: arbetskraftsutbud och sysselsättning.....	14
6.2.2 Design.....	15
7. Deskriptiv statistik.....	17
8. Resultat	18
8.1 Huvudanalysen	19
8.2 Gruppskillnader.....	20
8.2.1 Kön.....	20
8.2.2 Utbildningsnivå	21
8.2.3 Utrikes respektive inrikes bakgrund.....	21
8.2.4 Inkomst.....	21
8.3 Fördjupning: pensionering och substitutionseffekter	25
9. Robusthetstester	26
10. Diskussion och slutsatser	27
Referenser	31
11. Bilaga	34

Susanne Schaftenaar

Gustav Sundén

Datum: 2025-11-28

Dokumentbeteckning: PID290991

Version; 1.0

Diariennr: VER 2025–432

Förord

Sverige har under en lång tid haft en ökande medellivslängd, men en oförändrad genomsnittlig pensionsålder. Det har skapat utmaningar för både pensionssystemet och övriga välfärdsystem. Därför beslutade riksdagen om höjda åldersgränser i pensionssystemet och angränsande trygghetssystem, vilka trädde i kraft 2023. Från och med 2026 ska dessa åldersgränser knytas till riktåldern.

Med anledning av detta tar Pensionsmyndigheten fram en rapportserie för att belysa och utvärdera effekterna av de höjda åldersgränserna. Syftet är att öka kunskapen om vilka konsekvenser som förändringarna får för individer och samhälle samt att bidra med faktaunderlag till den pågående diskussionen om pensionsåldrar.

Denna tredje rapport undersöker hur 2023 års åldershöjning för äldres rätt till grundskyddet har påverkat arbetskraftsutbudet och sysselsättningen. Två ytterligare rapporter har publicerats under hösten 2025:

1. *Pensionsnormen i förändring. Hur höjda åldersgränser påverkar pensionsåldern.*
2. *Vilka utträdesvägar finns till pension? En studie av olika inkomstkällor innan pensionsuttaget.*

Rapporten har skrivits av Susanne Schaftenaar (projektledare) och Gustav Sundén. Tobias Carlsson har bistått projektet med databearbetning. Professor Per Johansson (Uppsala universitet) har varit referensperson. Han har bistått arbetet i rapporten med sin kompetens och erfarenhet inom socialförsäkring och metod.

Pensionsmyndighetens uppdrag är att administrera och betala ut den allmänna pensionen. Vi ska ge såväl generell som individuell information om hela pensionen samt informera om vilka faktorer som påverkar pensionens storlek och tydliggöra vilka konsekvenser olika val kan få för pensionen. Vidare ska myndigheten stärka pensionärer och pensionssparare som konsumenter inom pensionsrelaterade områden. Vi ska också följa, analysera och förmedla ålderspensionssystemets utveckling och effekter för enskilda och samhälle. Därtill ska myndigheten säkerställa att felaktiga utbetalningar inte görs och motverka bidragsbrott.

Stockholm, 28 november 2025.

Kristian Seth

Analyschef, Pensionsmyndigheten

Sammanfattning

År 2023 höjdes åldersgränsen för när individer har rätt till det grundskydd som riktar sig till äldre, från 65 till 66 år. Denna rapport undersöker hur reformen har påverkat arbetskraftsutbudet och sysselsättningen. Analysen visar att arbetskraftsutbudet i genomsnitt ökade med 3,5 procentenheter, medan sysselsättningen steg med 1,1 procentenhet. Effekterna varierar dock mellan olika samhällsgrupper.

Vid den nya åldersgränsen upphör de flesta socialförsäkringar för personer i arbetsför ålder och det grundskydd som riktar sig till äldre börjar gälla. Huvudsyftet med lagändringen var att fler skulle arbeta längre. Det finns därför anledning att analysera om åldersgränshöjningen har lett till att fler personer arbetar eller kan antas vara tillgängliga som arbetskraft. I syfte att ytterligare förbättra kunskapsläget undersöker rapporten också om effekterna skiljer sig åt beroende på utbildningsnivå, inrikes respektive utrikes bakgrund, arbetsinkomster och kön.

För att mäta hur reformen påverkat arbetskraftsutbudet och sysselsättningen använder vi en så kallad skillnad-i-skillnader-analys (SiS). I analysen definieras en person som sysselsatt om denna har en inkomst från arbete. En person räknas som en del av arbetskraftsutbudet om denna antingen är sysselsatt, är arbetslös eller inte får någon ersättning från någon socialförsäkring, såsom sjukersättning eller allmän pension.

Ökningen av arbetskraftsutbudet med 3,5 procentenheter motsvarar cirka 3 800 personer. Sysselsättningsökningen på 1,1 procentenhet motsvarar cirka 1 200 sysselsatta. Utrikes födda påverkas mer än inrikes födda, och personer med kortare utbildning påverkas mer än de med gymnasie- eller högre utbildning. Analysen visar också att ökningen i arbetskraftsutbudet framför allt kommer från personer med lägre inkomster (de i den första och andra inkomstkvartilen). Sysselsättningen ökar mest bland dem med medelinkomster (andra och tredje inkomstkvartilen).

För att kunna relatera och jämföra med resultaten i rapportseriens första rapport ”Pensionsnormen i förändring - Hur åldersgränser påverkar pensionsåldern” (Pensionsmyndigheten, 2025a) har vi även gjort en analys på ett urval som motsvarar de personer som studerades i den rapporten. Urvalet består av personer som inte omfattas av grundskyddets förmåner och därmed inte påverkas ekonomiskt av reformen. För detta urval ökar sysselsättningen med 1,2 procentenhet och arbetskraftsutbudet med 1,3 procentenhet. Detta liknar resultatet vi finner för inkomstkvartil 3 i denna rapport, vilket är en inkomstgrupp som väntas påverkas mer av normförändringar än av finansiella incitament.

Följande slutsatser kan dras från denna rapport:

1. Åldershöjningen har redan gett en sysselsättningseffekt

Redan kort efter reformen finns det en sysselsättningseffekt.

Sysselsättningsökningen med 1,1 procentenhet motsvarar ungefär samma ökning som efter att den lägsta pensionsåldern höjdes i Sverige år 2020, från 61 till 62 år (Hagen, et al., 2025). Innan 2023 års reform genomfördes väntades inte någon stor effekt på sysselsättningen och jämfört med effekten av andra länders pensionsåldershöjningar är sysselsättningsökningen ganska liten.

Socialförsäkringssystemen ser dock olika ut och i det svenska systemet har vi exempelvis inte en tvingande pensionsålder. Det är därför inte oväntat att effekterna av reformer skiljer sig åt mellan länder.

2. Reformen ökar arbetskraftsutbudet mer än sysselsättningen

Fler finns tillgängliga för arbete efter reformen, men alla har inte ett jobb. Varför effekten skiljer sig åt bör undersökas vidare. I vår analys använder vi en relativt snäv definition av sysselsättning. Varför effekten skiljer sig åt bör undersökas vidare. I vår analys använder vi en relativt snäv definition av sysselsättning. Det saknas även fullständig information om egenföretagare i statistiken, vilket kan göra att effekten på sysselsättningen ser lägre ut än den egentligen är. Den begränsade sysselsättningseffekten kan också delvis bero på att perioden som studeras inföll under en lågkonjunktur då det varit svårare att få jobb. Effekten kan således förväntas bli större på sikt.

3. Vissa grupper påverkas mer än andra

Reformen har störst effekt på personer med lägre inkomst, utrikes födda och personer med förgymnasial utbildning. Det beror på att dessa grupper har större ekonomiska incitament genom att de oftare får inkomst från grundskyddet eller andra ersättningar från kringliggande försäkringssystem innan de når åldersgränsen. Dessa skillnader mellan grupper är därför väntade till följd av det svenska socialförsäkringssystemets utformning.

4. Det behövs fortsatt uppföljning och utvärdering av effekter av höjda åldersgränser i pensionssystemet

Innan 2023 års reform genomfördes väntades effekten på sysselsättningen bli större på sikt, särskilt när den lägsta uttagsåldern blivit 65 år eller äldre. År 2026 införs en så kallad riktålder, vilket innebär att pensionsåldern kommer att höjas igen i framtiden. För att förstå hur det kommer att påverka arbetslivet på lång sikt är det viktigt att fortsätta följa och utvärdera utvecklingen över tid.

1. Inledning

Sverige har en åldrande befolkning, delvis för att vi lever allt längre. Detta påverkar tiden som spenderas som pensionär. Eftersom den inkomstgrundande pensionen bestäms av intjänande pensionsrätter och de förväntade återstående levnadsåren, medför en ökad livslängd sjunkande pensionsnivåer. En ökad medellivslängd och en åldrande befolkning har även större samhällseffekter såsom en höjd försörjningskvot och en bristande kompetensförsörjning inom välfärden (prop. 2021/22:181). I denna rapport behandlas en åtgärd för att möta dessa problem, nämligen 2023 års höjning av åldern för när grundskyddet inträder, från 65 år till 66 år (prop. 2021/22:181).

År 2020 höjdes den lägsta uttagsåldern från 61 år till 62 år. År 2023 höjdes den lägsta uttagsåldern från 62 år till 63 år och den ålder som styr när individer kan ta del av de äldres grundskydd från 65 år till 66 år.¹ Från 2026 kommer termen ”riktålder” att användas för denna pensionsålder. Riktåldern är en pensionsålder som bestäms genom att ta hänsyn till den genomsnittliga förväntade livslängden. Målet med lagändringarna (dvs. höjda åldersgränser) är - i grunden - ett förlängt arbetsliv. Det förlängda arbetslivet förväntas i sin tur påverka pensionärens pensionsnivåer samt ha större samhällseffekter såsom en rimlig försörjningskvot och högre skatteintäkter (prop. 2021/22:181, s.81 och 82).

Denna rapport analyserar effekten av 2023 års höjda åldersgräns från 65 år till 66 år, den ålder när de flesta socialförsäkringar för de i förvärvsaktiv ålder upphör och de äldres grundskydd träder in, på arbetskraftsutbud och sysselsättning. Analyserna bygger på mikrodatab. I dessa data definierar vi en person som sysselsatt om denna har en inkomst från arbete. En individ definieras som tillhörande arbetskraften om hen är sysselsatt, arbetslös eller inte erhåller någon annan social ersättning (såsom sjukersättning eller allmän pension).² Eftersom syftet med lagändringen var att upprätthålla pensionsnivåerna genom att förlänga arbetslivet, förväntar vi oss att den höjda åldersgränsen ökar både arbetskraftsutbudet och sysselsättningsgraden. Effekten av höjningen förväntas dock skilja sig åt mellan olika samhällsgrupper och rapporten undersöker därför även om effekten är olika beroende på utbildningsnivå, inrikes respektive utrikes bakgrund, arbetsinkomster och kön.

Resultaten visar att lagändringen har ökat både arbetskraftsutbudet och sysselsättningen. Till följd av reformen ökade arbetskraftsutbudet med 3,5

¹ I samband med lagändringarna i pensionssystemet ändrades även åldersgränser i andra delar av socialförsäkringen som underlättar ett längre arbetsliv. Individer fick exempelvis rätt till sjukersättning ett år längre i samband med att åldersgränsen för grundskyddet höjdes år 2023. Den successiva höjningen av LAS-åldern, från 67 till 68 år 2020 och från 68 till 69 år 2023 är en separat fråga och utvärderas därför inte i den här rapporten.

² Vår data har begränsad information för egenföretagare, vilket innebär att våra resultat ska tolkas med viss försiktighet. Se metodavsnittet för en mer detaljerad beskrivning.

procentenheter och sysselsättningen ökade med 1,1 procentenhet. Det finns gruppskillnader. Utrikes födda påverkas till högre grad än inrikes födda. De med förgymnasial utbildning påverkas mer än de med gymnasial eller eftergymnasial utbildning. Analysen visar även att ökningen i arbetskraft främst utgörs av dem med lägre inkomster (inkomstkvarter 1 och 2). Sysselsättningen ökar mest bland dem med medelinkomster (inkomstkvarter 2 och 3).

Rapporten är strukturerad på följande sätt. Vi börjar med en kort genomgång av resultat från befintlig forskning som undersöker effekter av tidigare pensionsåldershöjningar på arbetskraftsutbud och sysselsättning. Därefter ger vi en kort överblick av det svenska pensionssystemet och lagändringen som ledde till en höjd åldersgräns för när grundskyddet inträder år 2023. I efterföljande del ger vi en kort beskrivning av hur åldershöjningen förväntas påverka utbudet av arbetskraft och sysselsättning. Slutligen presenterar vi vår data och analysmetod varefter vi presenterar våra resultat och rapportens slutsatser.

2. Pensionsåldershöjningar och deras effekt på arbetskraft och sysselsättning

Effekter av pensionsåldershöjningar har tidigare studerats av såväl forskningsinstitutioner som myndigheter. En höjning av pensionsåldern leder till att människor stannar kvar längre i arbetskraften (Bi & Zubairy, 2020; Boot, et al., 2019) och påverkar även sysselsättningsgraden positivt (Atav, et al., 2021; Nivalainen & Ilmakunnas, 2023; Rabaté & Rochut, 2020). Sysselsättningseffekten varierar dock mellan länder beroende på exempelvis skattesystem, socialförsäkringssystemens utformning och arbetsmarknadens flexibilitet. I till exempel Estland var effekten av höjd pensionsålder på sysselsättningsgraden lägre jämfört med andra länder, vilket kopplas till landets låga pensionsnivåer och därmed redan starka incitament att arbeta längre (Soosaar, et al., 2021). I Italien ledde pensionsåldershöjningen till en betydande ökning i sysselsättningsgraden bland kvinnor, vilket i sin tur ledde till att männen väntade längre med att gå i pension (Carta & De Philippis, 2021). Hur stora effekterna av pensionsåldershöjningar får på både sysselsättning och utbud av arbetskraft beror på olika faktorer såsom kön, utbildningsnivå, inkomster och hur socialförsäkringssystemet är utformat (Nivalainen & Ilmakunnas, 2023; Hagen, et al., 2025).

Förutom den avsedda effekten på arbetskraftsutbudet och sysselsättningen kan det finnas oönskade effekter av höjda åldersgränser. Särskilt viktiga från ett statsfinansiellt perspektiv är så kallade substitutionseffekter där individer ersätter pensionsuttag med exempelvis arbetslöshetsförsäkring eller sjukförsäkring istället för att arbeta (Staubli & Zweimüller, 2013; Geyer & Welteke, 2021). För att

exemplifiera, om en individ som vid 65 års ålder skulle ha gått i pension om inte reformen hade trätt i kraft istället för att jobba erhåller sjukersättning, har varken sysselsättning eller arbetsutbud påverkats. Om denna person vid 65 år istället får arbetslöshetsersättning fram till det att hen är 66 år har inte reformen påverkat sysselsättning i samhället, däremot har arbetsutbudet påverkats positivt. Detta faktum att individen kan ersätta pensionering med andra socialförsäkringar kan få negativa statsfinansiella konsekvenser. Dessa typer av substitutionseffekter har hittats i flera länder, såsom Österrike och Finland (Staubli & Zweimüller, 2013; Nivalainen & Ilmakunnas, 2023). Bland socioekonomiskt utsatta grupper, såsom låginkomsttagare, arbetare inom fysiskt krävande yrken, och individer med hälsoproblem, tenderar sjukskrivningarna och antal arbetslösa att öka (Ardito, 2021; Carrino, et al., 2020; Geyer & Welteke, 2021; Serrano-Alarcón, et al., 2023; Staubli & Zweimüller, 2013). Högt utbildade och höginkomsttagare tenderar att arbeta längre (Boot, et al., 2019).

Reglerna för pensionsuttag, socialförsäkringssystem och arbetsmarknad varierar ofta avsevärt mellan olika länder, vilket leder till olika effekter och effektstorlekar beroende på kontext. Sverige har hittills genomfört två åldershöjningar i det nuvarande pensionssystemet och få analyser har gjorts för att analysera effekterna. Den generella tendensen i Sverige har varit att fler äldre förlänger sitt arbetsliv i Sverige jämfört med tidigare generationen och att sysselsättningen bland äldre (65–69) har ökat avsevärt sedan 2003. Även andelen som hade lön som huvudsaklig inkomst vid 65 år har ökat mellan 2022 och 2024. Detta tyder på att åldershöjningsreformen år 2023 sannolikt har haft en effekt på sysselsättning (Pensionsmyndigheten, 2025a). Höjningen av den lägsta uttagsåldern samt åldern för när grundskyddet inträder år 2023 har lett till en ökning i genomsnittlig pensionsålder (Pensionsmyndigheten, 2024; Pensionsmyndigheten, 2025b). Höjningen av den lägsta uttagsåldern år 2020 har lett till en ökning av sysselsättning bland de som påverkades av ändringen (ISF, 2023b; Hagen, et al., 2025). Till följd av reformen ökade sysselsättningen med upp till 1,3 procentenheter (Hagen, et al., 2025).

Det gjordes även en samhällsekonomisk konsekvensanalys av alla åldershöjningarna i propositionen (prop. 2021/22:181) *Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system*. Konsekvensanalysen inkluderar bland annat konsekvenserna av höjda åldersgränser för den lägsta uttagsåldern och en höjning av LAS-åldern. Enligt analysen skulle höjningarna år 2024 sammanlagt ha resulterat i att arbetskraften ökat med 14 700 personer varav 12 900 fler sysselsatta, 1 900 fler arbetslösa och 0,3 miljoner fler arbetade timmar jämfört med ett scenario där ingen reform genomförts. Den initiala påverkan på sysselsättningen väntades vara begränsad och mer märkbar på längre sikt, när den lägsta uttagsåldern höjs till nivåer där fler vanligtvis pensioneras. Åldersgränsen för när

individer har rätt till grundskyddet väntades endast leda till en begränsad ökning av sysselsättningen. Många som skulle ha gått i pension enligt tidigare regler förväntas istället räknas som sjuk utanför arbetskraften eller, till en mindre del, bli arbetslösa.

3. Det svenska pensionssystemet

Det svenska pensionssystemet består av flera delar: 1) allmän inkomstgrundad pension som består av inkomst- och premiepension; 2) tjänstepension, som de flesta i Sverige får via arbetsgivaren och 3) ett eget privat sparande till pensionen, som exempelvis kan inkludera sparkonto eller investeringar på ett investeringssparkonto (Pensionsmyndigheten, 2025d). Utöver dessa tre delar finns det fyra grundskyddsförmåner: garantipension, bostadstillägg, särskilt bostadstillägg, och äldreförsörjningsstöd. Därtill kommer inkomstpensionstillägg (Pensionsmyndigheten, 2022a). Syftet är att grundskyddet ska fungera som ett komplement till dem som saknar eller har en låg pension. Alla som arbetar i Sverige och har pensionsgrundande inkomster över inkomstgolvet tjänar in pensionsrätter till inkomst- och premiepensionen. Bosättning i sig ger inget intjänande, men kan påverka rätten till eller beloppsstorleken av vissa grundskyddsförmåner, såsom garantipension eller bostadstillägg. Pensionsmyndigheten administrerar, handlägger och betalar ut den allmänna pensionen, det vill säga inkomst- och premiepensionen, samt grundskyddsförmånerna (Pensionsmyndigheten, 2025e).

Det svenska systemet har vissa kännetecken som påverkar arbetskraften och sysselsättningen. Dessa egenskaper sätter även ramen för hur en åldershöjning kan påverka arbetsmarknaden. För det första finns det en koppling mellan inkomst och pension, den så kallade livsinkomstprincipen. Det innebär att avgifterna som har betalats in till systemet under individens arbetsliv direkt påverkar storleken av individens inkomst- och premiepension (Pensionsmyndigheten, 2023a). För det andra finns ingen särskild ålder där en individ måste påbörja sitt pensionsuttag, dvs. det finns ingen formell pensioneringsålder (DS 2009:53, s.49-53). I stället finns det en lägsta uttagsålder från vilken en individ får börja ta ut sin inkomst- och premiepension. Personen kan även ta ut mindre andelar av sin pension (minst 25%) om den inte vill ta ut 100%, vilket kan möjliggöra kombinationer av arbete och pension. Det innebär att uttagsåldern är flexibel med enbart en definierad undre gräns. Utöver en lägsta ålder för allmän pension finns det en lägsta ålder en individ kan vara berättigad till grundskyddsförmåner såsom garantipension. Detta är även åldern där vissa andra socialförsäkringar upphör, exempelvis rätten till sjukersättning och arbetslöshetsförsäkring. Från 2026 kopplas båda dessa åldrar till den förväntade livslängden, den så kallade riktåldern (prop. 2021/22:181). I denna

rapport använder vi termen ”pensionsålder” som en synonym till riktålder, det vill säga den ålder då man kan börja ta del av grundskyddet i pensionssystemet.

Vidare är beslutet att börja sitt pensionsuttag inte direkt kopplat till beslutet att sluta arbeta. I det svenska systemet får en individ ta ut sin allmänna pension och fortsätta att arbeta (Pensionsmyndigheten, 2025f). Anställningsskyddslagen (LAS) inkluderar en rätt till anställningsskydd, vilket år 2023 höjdes från 68 till 69 år (SFS 2019:529).

Slutligen påverkas pensionsnivåerna av pensioneringstidpunkten. Om en individ senarelägger sitt pensionsuttag (efter åldersgränsen för när grundskyddet inträder) minskar delningstalet, vilket höjer den framtida månadsutbetalningen. Därtill finns tydliga skatteincitament att arbeta längre. Skattesystemet gynnar förvärvsinkomster i högre åldrar genom bland annat ett högre grundavdrag och lägre avgifter kopplade till arbete. Det innebär att ett extra arbetsår ofta ger relativt hög disponibel inkomst jämfört med att ta ut motsvarande belopp som pension. En individ som omfattas av det svenska pensionssystemet har därmed ett finansiellt incitament att skjuta upp uttaget och förlänga arbetslivet.

4. Lagändring 2023: Höjd pensionsålder i Sverige

För att möta effekterna av den stigande livslängden har riksdagen beslutat om flera lagändringar, varav två påverkar åldern för pensionsuttag. År 2020 höjdes den lägsta uttagsåldern från 61 år till 62 år (se prop. 2018/19:133). År 2023 höjdes den lägsta uttagsåldern ytterligare, från 62 år till 63 år, samtidigt som åldern för när grundskyddet inträder höjdes från 65 år till 66 år (se prop. 2021/22:181). Från och med 2026 kommer riktåldern kopplas till den förväntade livslängden, vilket innebär att pensionsåldrarna automatisk kommer att anpassas till den genomsnittliga återstående livslängden vid 65 års ålder (prop. 2018/19:133).

Rapporten undersöker effekterna av åldershöjningen år 2023, det vill säga höjningen av åldern där pensionärer kan ta del av grundskyddsförmåner, från 65 år till 66 år. Samtidigt höjdes åldersgränsen till 66 år i flera kringliggande system, såsom rätten till sjukersättning och arbetslöshetsförsäkring. Lagändringen inkluderar även en höjning av den lägsta uttagsåldern från 62 år till 63 år samt en höjning av LAS-åldern från 68 år till 69 år (prop. 2021/22:181). Olika årskullar påverkas av dessa olika höjningar. Den direkt påverkade gruppen för åldershöjningen år 2023 är de födda 1958. Individer i denna årskull fyllde 65 år samma år som lagändringen (2023) och behövde därmed vänta ett år tills de uppnådde åldern för när grundskyddet inträder jämfört med de födda 1957 (eller tidigare). För att undersöka effekten av åldershöjningen jämför vi därför dessa två

årskullar. Årskullar som påverkades direkt av ändringen i lägsta uttagsåldern eller LAS-åldern inkluderas inte. Det innebär att rapportens skattning inte inkluderar en utvärdering av dessa reformer.

Åldershöjningen berör främst möjligheten att börja ta ut grundskyddsförmånerna. I avsnitten nedan beskrivs den förväntade effekten av åldershöjningen på arbetskraft och sysselsättning.

5. Teori och förväntad effekt

Vår studie fokuserar på att skatta den totala effekten av lagändringen på arbetskraftsutbud och sysselsättning. Det finns flera sätt som åldershöjningen kan påverka arbetskraften och sysselsättningen.

Lagändringen har en direkt effekt på gruppen som förväntas ta del av grundskyddsförmånerna, såsom garantipension och äldreförsörjningsstöd. Beloppsstorleken av dessa förmåner varierar mellan individer. Vissa personer får en stor andel av sin totala pension från grundskyddsförmånerna, andra en liten andel (Pensionsmyndigheten, 2025g). De som förväntas ta del av de äldres grundskydd har, till följd av lagändringen, valet att arbeta ytterligare ett år eller att lämna arbetskraften.³ Valet att lämna arbetskraften innebär då exempelvis att individen istället lever på besparingar, partners inkomster eller går i pension utan grundskydd. Höjd ålder för de äldres grundskydd ger därmed ett privatekonomiskt skäl, *ett finansiellt incitament*, till att fortsätta arbeta till dess att grundskyddet träder in.

Utöver ett finansiellt incitament förväntas lagändringen ha en *normeffekt* som påverkar individens inställning eller värdering av pensionsbeslutet. Detta kan exempelvis innebära att ens kollegors och partners beteende påverkar en individs beslut indirekt genom den sociala normen. Höjningen av åldersgränsen från 65 till 66 år ledde till en påtaglig normeffekt i Sverige, sett till uttag av pension. Minst 3,5 procent av årskullen född 1958 har senarelagt sitt uttag av allmän pension, vilket höjde medelpensioneringsåldern med uppskattningsvis 0,1 år (Pensionsmyndigheten, 2025a). Normeffekten som observeras för uttag av pension antas även innebära en positiv effekt på arbetskraftsutbudet och sysselsättningen.

Även om syftet med åldershöjningen är att förlänga arbetslivet och öka sysselsättningen bland äldre, kan den leda till andra oönskade effekter, så kallade *substitutionseffekter* (Rabaté & Rochut, 2020; Geyer & Welteke, 2021). En höjd åldersgräns kan ge upphov till substitutionseffekter av två slag. Den första är passiva substitutionseffekter som uppstår när personer som inte är sysselsatta

³ Notera att garantipensionen beräknas som om inkomstpensionen tagits ut först när åldern för rätt till grundskydd inträder. Ett tidigare uttag av inkomstpension höjer inte garantipensionen.

förblir det under ännu längre tid till följd av att pensioneringstillfället skjuts upp. Den andra är aktiva substitutionseffekter som uppstår när höjda pensionsåldrar ökar sannolikheten för sysselsatta att bli arbetslösa eller sjuka innan den nya pensionsåldern nås (Nivalainen & Ilmakunnas, 2023). Substitution av pension och grundskydd med andra socialförsäkringsförmåner möjliggörs inom ramen av lagändringen eftersom åldern även höjdes i kringliggande system⁴ (prop. 2021/22:181).

Slutligen väntas olika typer av *grupp-effekter*. Tidigare studier har visat att effekten av pensionsåldershöjningar på arbetskraften och sysselsättningen påverkas av olika faktorer såsom kön och utbildningsnivå (Nivalainen & Ilmakunnas, 2023; Boot, et al., 2019).

Ovan leder till följande hypoteser, det vill säga studiens förväntningar:

H1a: Åldershöjningen har en positiv effekt på arbetskraftsutbudet

H1b: Effekten av åldershöjningen på arbetskraftsutbudet beror på vissa demografiska och socio-ekonomiska faktorer

H2a: Åldershöjningen har en positiv effekt på sysselsättningsgraden

H2b: Effekten av åldershöjningen på sysselsättningen beror på vissa demografiska och socio-ekonomiska faktorer

6. Studiens design

6.1 Data

Analysen bygger på uppgifter från Pensionsmyndighetens datalager PEDAL. Analysen omfattar personer som är folkbokförda i Sverige och är vid liv under hela analysperioden. Det slutgiltiga urvalet avser personer födda 1957 och 1958 för perioden 2020–2024. Vi använder som regel månadsdata. Månadsdatan möjliggör mer precisa skattningar av effekten än årsdatan och tillåter en flexibilitet i analysen där vi kan jämföra olika tidsperioder. Vi kompletterar med årsdata i de fall månadsdata ej är tillgängliga eller anses ofullständiga.

⁴ Reglerna för sjukersättning har ändrats för äldre. Dessa särskilda regler innebär att förmågan att arbeta bedöms på ett annat sätt för äldre än yngre personer och gör det lättare att få sjukersättning för de över 60 år och 11 månader. Detta regelverk trädde i kraft från och med 1 september 2022 (Pensionsmyndigheten, 2022b; Försäkringskassan, 2025b; SOU 2024:26). Om det är lättare att bli berättigat till sjukersättning förstärker detta substitutionseffekten, det vill säga att fler kan ersätta uttag av pension med sjukersättning i stället av att vara tillgängliga på arbetsmarknaden.

6.2 Definitioner och operationalisering

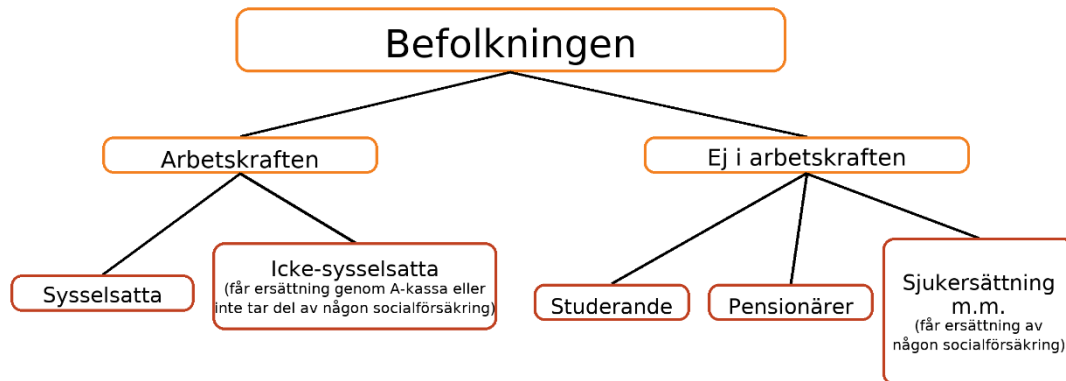
6.2.1 Utfallsvariabler: arbetskraftsutbud och sysselsättning

Vi undersöker om åldershöjningen påverkar det förlängda arbetslivet och fokuserar därför på **arbetskraftsutbud** och **sysselsättning**. Vårt datalager PEDAL inkluderar inkomstuppgifter från Skatteverket. Dessa uppgifter används för att klassificera individers sysselsättning och deltagande i arbetskraft. **Sysselsättning** kodas på två sätt. Den första operationaliseringen baseras på en absolut minimumnivå: en individ kodas som sysselsatt (1) när den har haft en positiv inkomst från arbete i en given månad och som inte sysselsatt (0) annars. Det är i enlighet med andra studier på sysselsättning (Hagen, et al., 2025). Vi är dock intresserade av att personer arbetar mer än några timmar och hanterar även en andra operationalisering där en individ har haft en inkomst som överstiger ett inkomstbasbelopp på årsbasis (ISF, 2023b). Eftersom vår analys är på månadsnivå kodar vi en individ som sysselsatt (1) när denna har en inkomst över eller lika med en 1/12 inkomstbasbelopp i en given månad och som inte sysselsatt annars (0).

Definitionen av utbudet av **arbetskraftsutbud** i denna rapport baseras delvis på SCB:s BAS-data (SCB, 2025a) för att öka jämförbarheten med SCB:s statistik och rapporter som publiceras av andra svenska myndigheter (exempelvis Försäkringskassan, 2023a). För att avgöra om en person tillhör den svenska arbetskraften används en klassificering som utgår från individens arbetsmarknadsstatus, se Figur 1 nedan. Befolkningen delas upp i två kategorier. De som är del av arbetskraften och de som inte är det. En individ kodas som med i arbetskraften (1) om personen är sysselsatt⁵, får ersättning genom A-kassan eller inte tar del av socialförsäkringar (sjukersättning, pension mm.) i en given månad. En person kodas som inte med i arbetskraften (0) om individen tillhör kategorierna studerande, pensionär (utan att vara jobbonär) eller får ersättning av socialförsäkringar som sjukersättning. Se bilaga 11.1 för en mer detaljerad beskrivning.

⁵ En person definieras som sysselsatt på ett annat sätt här än ovan eftersom målet är att avgöra om en person anses vara del av arbetskraften. En person definieras som sysselsatt om hen fått någon arbetsinkomst under månaden eller om hen tidigare har haft arbetsinkomst under någon av de elva månader som föregår referensmånaden och som sedan haft ersättning från vissa typer av ersättningar från Försäkringskassan (exempelvis sjukpenning). Se Bilaga 11.1.

Figur 1 Kodning av arbetsmarknadsstatus

De inkomstdata som ligger till grund till sysselsättnings- och arbetskraftsvariablerna baseras på arbetsgivardeklARATIONER på individnivå (AGI/AGD). Ungefär 90 procent av de som är 60 år och äldre som har fastställt pensionsgrundande inkomst återfinns i denna data. AGD:s månadsuppgifterna har inte full täckning, bland annat när det gäller statistik för egenföretagare.⁶ Detta innebär att personer som driver egen näringsverksamhet kan ha klassificerats som icke sysselsatta eller som utanför arbetskraften (t.ex. pensionärer) i vår studie. Följden blir att sysselsättningsgraden kan vara underskattad, särskilt i grupper där egenföretagande är vanligt. Resultaten bör därför tolkas med viss försiktighet i dessa avseenden. Att uppgifterna inte är helt fullständiga utgör en begränsning i våra analyser.

6.2.2 Design

Analysen fokuserar på höjningen av den ålder då en individ tidigast kan få del av de äldres grundskyddsförmåner såsom garantipension, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. Denna ålder höjdes från 65 år till 66 år. Den direkt påverkade gruppen är de födda 1958. Vi jämför dem med personer som hade en åldersgräns för grundskyddet vid 65 år och som ligger nära i ålder: de födda år 1957. För att kunna skatta effekten av åldershöjningen på arbetskraftsutbudet och sysselsättningen behöver vi även data från innan åldershöjningen. De figurerna som presenterar deskriptiv statistik omfattar individer som är mellan 63 och 65 år gamla. I regressionerna inkluderas personer som är 64 och 65 år gamla.

⁶ Statistiken som används i rapporten för egen näringsverksamhet är begränsad till ersättning till uppenbart anställd som är godkänd för F-skatt och själv ska betala egenavgifter. Detta inbegriper därmed inte samtliga utbetalningar till mottagare godkända för F-skatt och kan inte likställas med inkomstlaget inkomst från näringsverksamhet. Inkomst av annat förvärvsarbete i PGI täcks inte helt in i arbetsgivardeklARATIONEN (AGD) eftersom inkomster från enskild näringsverksamhet och handelsbolag inte redovisas på arbetsgivardeklARATIONEN. Inkomster från egen näringsverksamhet rapporteras enbart en gång per år genom inkomstdeklARATIONEN.

För att analysera effekterna av reformerna används en Difference-in-Differences (DiD)-metod, eller skillnad-i-skillnader på svenska (SiS).⁷ Med denna metod kan effekter enkelt skattas med linjär regression med minst tre oberoende variabler: en variabel som mäter tid för intervention (**Period**), en gruppvariabel (**Behandlad**) och interaktionen dem emellan, dvs **Behandlad x Period**. Under vissa villkor kan koefficienten framför interaktionsvariabeln tolkas som en effekt på utfallen. Vi låter alla personer födda 1958 få värdet "1" för variabeln **Behandlad** medan värdet "0" för alla personer som tillhör årskull 1957. Vi definierar även en periodvariabel som baseras på individens ålder när lagändringen trädde i kraft. Variabeln **Period** tar värdet "1" alla perioder efter och inklusive den månad när en person fyller 65 och värdet "0" för alla tidsperioder då personen inte fyllt 65. Individer i årskull 1957 kunde ta del av grundskyddsförmåner månaden de fyllde 65, individer som föddes 1958 behöver, på grund av lagändringen, vänta tills de fyller 66.

I regressionerna används fixa effekter ("fixed effects") för ålder vilket gör att vi kan hantera faktorer relaterade till de två kohorterna som annars riskerar att snedvrider resultaten. De fångar upp de generella mönstren i hur sysselsättning och pensioneringsbeteende varierar med stigande ålder, till exempel som att sysselsättningsgraden gradvis minskar över tid (Se Figur 2 och Figur 3). Därmed isoleras reformeffekten till skillnader mellan ålderskullar vid samma ålder, snarare än att analysen fångar upp att äldre grupper i allmänhet har lägre sysselsättning. Vi inkluderar även fixa effekter för kvartal för att kontrollera för tidsbundna händelser, såsom konjunkturförändringar.

Vi är även intresserade av att analysera grupp effekter. Det finansiella incitamentet förväntas exempelvis vara större för personer med lägre inkomster medan normeffekten antas vara starkare för dem utan finansiellt incitament relaterat till lagändringen. Variabeln **Inkomst** delas upp i inkomstkvarter, det vill säga fyra kategorier där varje kategori innehåller 25% av alla de individer som ingår i studien sorterat efter inkomstnivåer vid 63 års ålder. Vi förväntar även könsskillnader. Variabeln **Kön** operationaliseras baserat på individens juridiska kön och kodas som kvinna (1) eller man (0). Variabeln **Ålder** anger åldern hos en individ i en given månad, det vill säga åldern på månadsbasis. Variabeln **Utrikes bakgrund** kodas som utrikes (1) om en person föddes utomlands och som inrikes (0) om en person föddes i Sverige. Variabeln **Utbildningsnivå** är kategorisk och delas in på förgymnasial, gymnasial, och eftergymnasial utbildning (SCB, 2025b). Denna variabeln baseras på årsdata på grund av datatillgång. Det är ovanligt att individers

⁷ Metoden är särskilt lämpat för att identifiera kausala effekter av policyförändringar, och tillåter oss att uppskatta lagändringarnas effekter på utbudet av arbetskraft och sysselsättningen i Sverige. Metoden används ofta för att utvärdera effekten av höjningar av pensionsåldern både i akademisk litteratur (Soosaar, et al., 2021; Staubli & Zweimüller, 2013; Rabaté & Rochut, 2020) och i rapporter hos andra länders pensionsmyndigheter (Nivalainen & Ilmakunnas, 2023; Montizaan & Cobben, 2024).

utbildningsnivå förändras efter en individ fyller 60 år och vi baserar därför klassifikationen på 2020 års data.

7. Deskriptiv statistik

Tabell 1 Årskullarnas sammansättning, hela populationen

Variabel	Andelsvärde 1957	Andelsvärde 1958	Differens i andelsvärde (procentenheter)
Man	49,4%	49,8%	-0,4%
Kvinna	50,6%	50,2%	0,4%
Förgymnasial	17,4%	16,9%	0,5%
Gymnasial	47,3%	47,8%	-0,5%
Eftergymnasial	35,3%	35,3%	0,0%
Storstad	33,0%	33,2%	-0,2%
Större stad	40,3%	40,0%	0,3%
Mindre ort	27,0%	26,8%	0,2%
Inrikes födda	81,8%	81,8%	0,0%
Utrikes födda	18,2%	18,2%	0,0%
Inkomstkvartil 1	25,3%	24,7%	0,5%
Inkomstkvartil 2	25,7%	24,4%	1,3%
Inkomstkvartil 3	25,3%	24,7%	0,5%
Inkomstkvartil 4	23,8%	26,2%	-2,4%
Observationer	5 339 628	5 341 686	-2 058

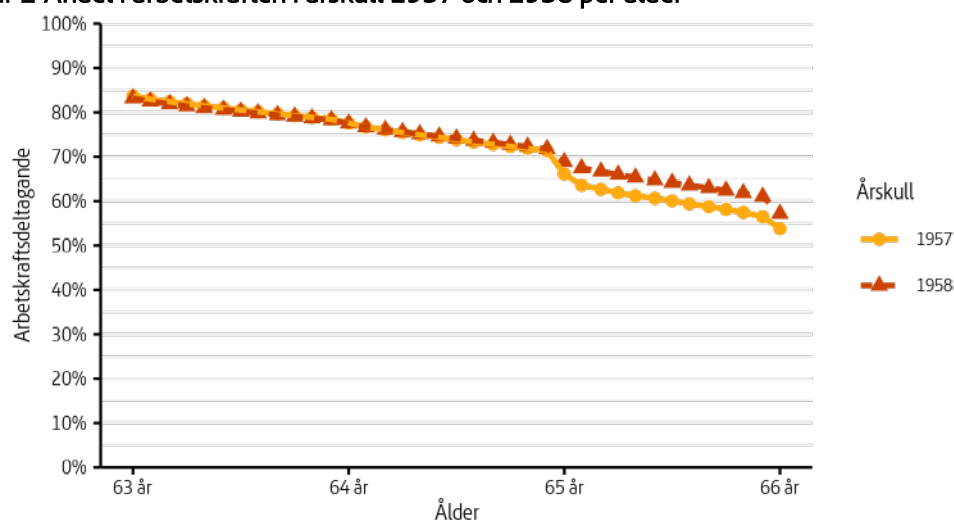
Not: Population sammansättningen skiljer sig något från den som används i den tidigare rapporten *Pensionsnormen i förändring* (Pensionsmyndigheten, 2025a) i rapportserien dels då det här används månadsdata istället för årsdata. Dessutom består denna populationen enbart av individer som lever hela perioden 2020–2024 (PEDAL).

För att analyserna korrekt ska fånga en effekt är det viktigt att de två grupperna är jämförbara och att det inte finns andra skillnader mellan grupperna som påverkar arbetskraften eller sysselsättningen. Tabell 1 avser ålderskull 1957 och 1958. Den visar att det är mycket små skillnader mellan de två årskullarna vad gäller könsfördelning, utbildningsnivå, geografisk bosättning och födelseland. Årskullen 1958 har något högre andel med eftergymnasial utbildning, utrikes födda och något lägre andel med enbart gymnasial utbildning jämfört med årskullen 1957. Årskullen 1958 har även en högre andel i inkomstkvartil 4 och något lägre andel i inkomstkvartil 1–3. Skillnaderna är relativt små och bedöms inte ha någon nämnvärd betydelse. Vi bedömer att ålderskull 1957 utgör en lämplig kontrollgrupp för årskullen 1958 sett till hela populationen.

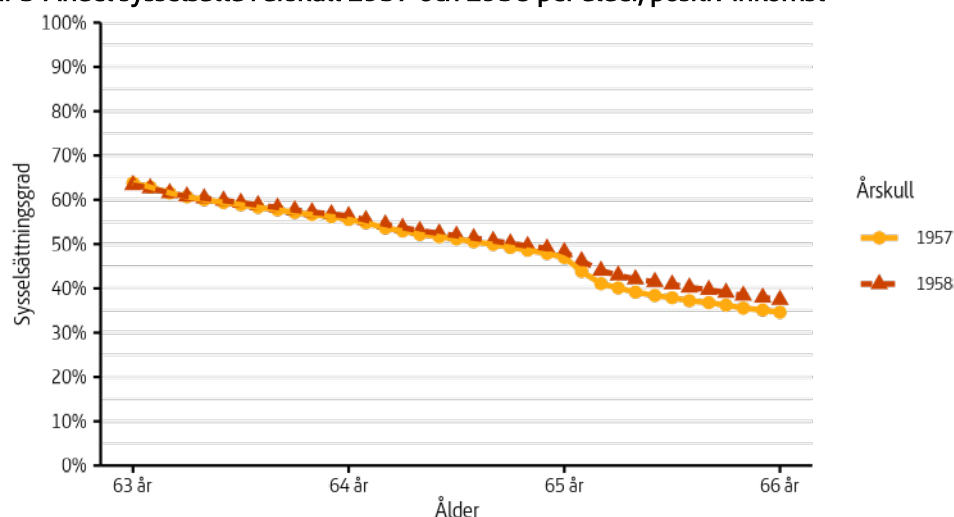
Ett antagande som görs i SiS-modellen, är att behandlingsgruppen och kontrollgruppen ska ha utvecklats på ett likartat sätt i frånvaro av reformerna (det

så kallade ”parallella trender”-antagandet). Figur 2 och Figur 3 visar trender för utbudet av arbetskraft och sysselsättning per ålder. Figuren visar stöd för att det finns parallella trender för årskullarna 1957 och 1958 fram tills lagändringen. Arbetskraftsutbudet och sysselsättningsgraden har en negativ trend ju äldre årskullarna blir. När årskull 1958 fyller 65 träder lagändringen i kraft och deras pensioneringsålder höjs med ett år till 66 år. Figuren ger stöd till våra förväntningar: utbudet av arbetskraften är högre för årskull 1958 än för 1957 efter de fyller 65 år. Trenden är likadan för sysselsättningen, dock är denna skillnaden efter lagändringen mindre mellan årskullarna.

Figur 2 Andel i arbetskraften i årskull 1957 och 1958 per ålder

Figur 3 Andel sysselsatta i årskull 1957 och 1958 per ålder, positiv inkomst

8. Resultat

Tabell 2 ger en översikt av den skattade reformeffekten på arbetskraftsutbudet och sysselsättningen i procentenheter. Resultaten av regressionsanalysen redovisas även med så kallade koefficientdiagram (Figur 4–6) för att underlätta jämförelser mellan olika grupper samt för att översiktligt kunna se osäkerheten i skattningarna. Dessa

redovisar koefficienter som punkter med tvärgående streck. Strecken visar osäkerheten i skattningen (95% konfidensintervaller). Det finns en horisontell linje vid 0 i varje diagram. Om en koefficient, inklusive tillhörande streck, korsar denna linje betyder det att ingen statistiskt säkerställd effekt uppmäts. Om koefficienten ligger över 0-linjen finns det stöd för en positiv effekt. Om koefficienten ligger under 0-linjen tyder det på en negativ effekt. Vi redovisar den skattade effekten av lagändringen i Figur 4–6.

Tabell 2 Regressionsresultat för reformeffekten på arbetskraftutbud och sysselsättning

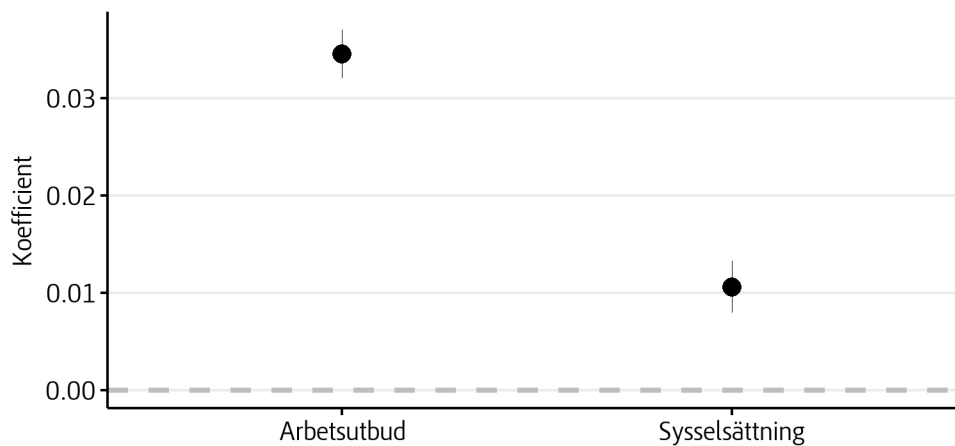
Grupp	Arbetskraftsutbud (pe.)	Sysselsättning (pe.)
Alla (huvudanalys)	3,5	1,1
Kvinnor	3,0	1,1
Män	3,9	1,1
Förgymnasial	7,7	2,3
Gymnasial	2,6	1,0
Eftergymnasial	2,3	IS
Inrikes födda	1,5	0,9
Utrikes födda	12,0	1,8
Inkomstkvartil 1	9,3	0,8
Inkomstkvartil 2	3,3	2,6
Inkomstkvartil 3	0,8	1,2
Inkomstkvartil 4	0,6	IS

Not: Alla rapporterade effekter är signifikanta (95 % konfidensintervaller). Icke-signifikanta effekter markeras med "IS".

8.1 Huvudanalysen

Figur 4 visar resultaten från regressionsanalysen på sysselsättning och arbetskraftsutbud. Effekterna som redovisas är den skattade skillnaden mellan årskull 1957 och årskull 1958 vid 65 års ålder. Modellerna inkluderar fixa effekter för ålder och kvartal.

Figur 4 Effekten av åldershöjningen på arbetskraftsutbudet och sysselsättningen

Not: Koefficienterna kan multipliceras med 100 och kan då tolkas som reformeffekten i procentenheter (se Tabell 2). Strecken visar osäkerheten i skattningen (95% konfidensintervaller).

Resultaten är i linje med förväntan om att en höjd åldersgräns för när grundskyddet inträder har en positiv effekt på arbetskraftsutbudet. Till följd av reformen ökade arbetskraftsutbudet med 3,5 procentenheter.

Resultaten stödjer även vår hypotes om att en höjd åldersgräns har en positiv effekt på sysselsättningen. Sysselsättningen ökade med 1,1 procentenhet. Den skattade effekten är densamma oavsett vår definition av sysselsättning (inkomst över 0 eller över inkomstbasbelopp).

8.2 Gruppskillnader

Höjningar av pensionsåldern tenderar att påverka olika samhällsgrupper olika (Boot, et al., 2019; Staubli & Zweimüller, 2013). Vi förväntar oss att observera sådana gruppskillnader i den svenska kontexten (H1b, H2b). Vi undersöker om effekterna skiljer sig åt mellan olika grupper genom att stratifiera urvalet, det vill säga att dela upp vår data i olika grupper och göra separata regressionsanalyser på dessa grupper. Nedan analyserar vi om det finns skillnader i effekt när det kommer till kön, utbildningsnivå, inkomstkvartiler, och inrikes respektive utrikes bakgrund för både arbetskraftsutbudet och sysselsättningen. Figur 5 sammanfattar resultatet för arbetskraftsutbud, Figur 6 sammanfattar resultatet för sysselsättning.⁸

8.2.1 Kön

Vi har delat upp urvalet i män och kvinnor. Figur 5 visar att arbetskraftsutbudet ökar mer för män, 3,9 procentenheter, än för kvinnor, 3,0 procentenheter. Däremot

⁸ Se Bilagan kap. 11.2 för deskriptiv statistik.

finns det ingen påvisad skillnad mellan män och kvinnor när det gäller sysselsättningen (Figur 6).

8.2.2 Utbildningsnivå

Vi har delat upp urvalet i förgymnasial, gymnasial, och eftergymnasial utbildning. Figur 5 visar att effekten av åldershöjningen på arbetskraftsutbudet skiljer sig åt mellan olika utbildningsnivåer och det är de med förgymnasial utbildning som påverkas mest. Utbudet ökar med 7,7 procentenheter bland dem med förgymnasial utbildning. Motsvarande effekten är 2,6 procentenheter bland dem med gymnasial utbildning och 2,3 procentenheter bland dem med eftergymnasial utbildning.

Effekterna av åldershöjningen skiljer sig även åt för sysselsättningen och även här är det de med förgymnasial utbildning som påverkas mest. Sysselsättningen ökar med 2,3 procentenheter bland dem med förgymnasial utbildning. Ökningen är 1,0 procentenhet bland dem med gymnasial utbildning och effekten bland dem med eftergymnasial utbildning är icke signifikant.

Sammantaget visar analysen att de med förgymnasial utbildning påverkas mer av lagändringen än de med högre utbildning.

8.2.3 Utrikes respektive inrikes bakgrund

Vi har stratifierat urvalet baserat på om individen är född i Sverige eller utomlands. Effekten av åldershöjningen på arbetskraftsutbudet är mycket större bland utrikes födda än inrikes födda (Figur 5). Till följd av reformen ökar arbetskraftsutbudet med 12,0 procentenheter bland utrikes födda. Ökningen är enbart 1,5 procentenheter bland inrikes födda. Även effekten av åldershöjningen på sysselsättning är högre bland utrikes födda än inrikes födda (Figur 6). Till följd av åldershöjningen ökar sysselsättningen med 1,8 procentenhet bland utrikes födda och 0,9 procentenheter bland inrikes födda.

Sammantaget visar analysen att utrikes födda påverkas mer av lagändringen än inrikes födda.

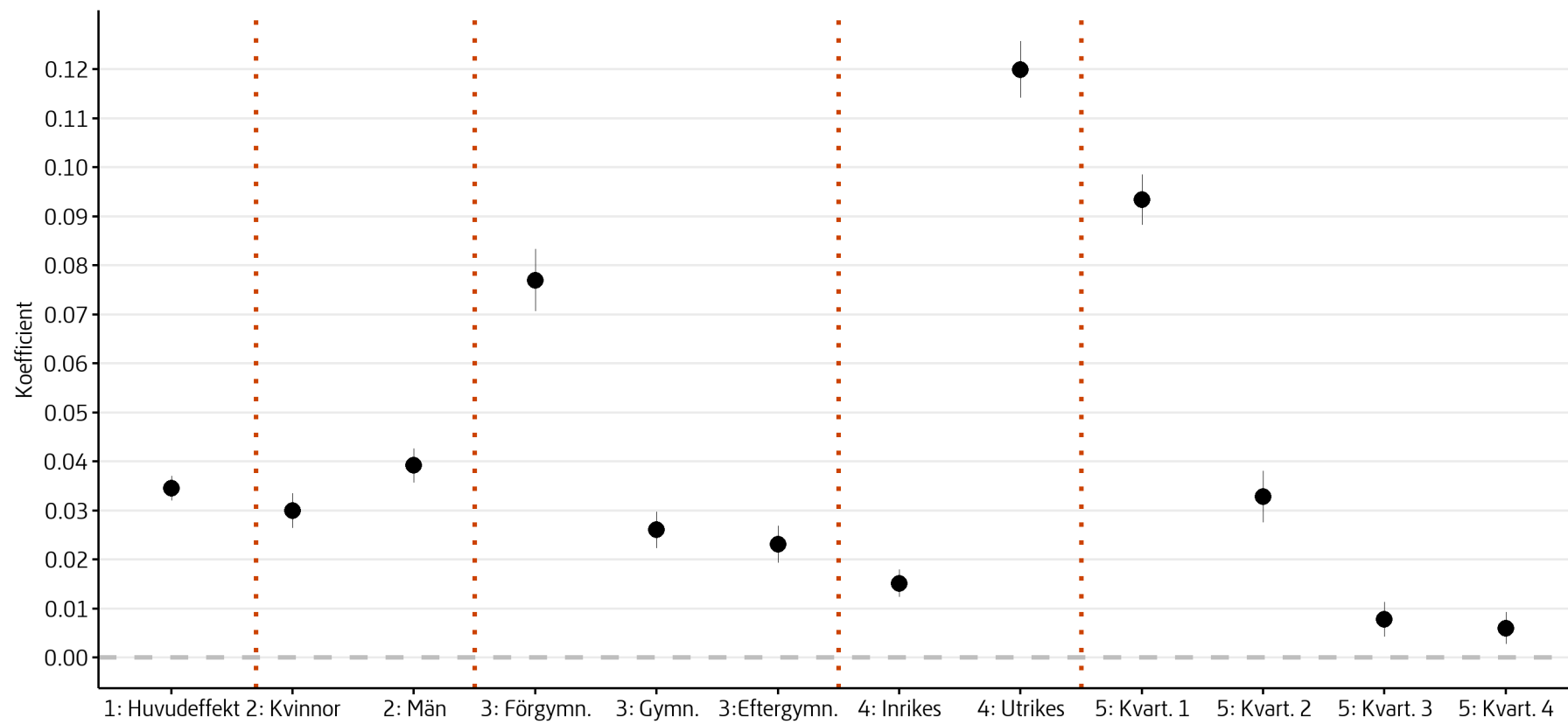
8.2.4 Inkomst

Analysen genomförs även separat för fyra inkomstgrupper (kvartiler) utifrån individernas årsinkomster. Figur 5 visar att effekten av åldershöjningen på arbetskraftsutbudet skiljer sig åt mellan olika inkomstnivåer. Effekten av åldershöjningen är störst för dem med de lägsta inkomsterna (kvartil 1 och kvartil 2). Utbudet ökar med 9,3 procentenheter bland dem i inkomstkvartil 1 och med 3,3 procentenheter för de i inkomstkvartil 2. Bland dem i inkomstkvartil 3 och 4 är påverkan, i jämförelse med de andra inkomstgrupperna, nästan obefintlig med en ökning av 0,8 och 0,6 procentenheter.

Även effekten av åldershöjningen på sysselsättning skiljer sig åt mellan olika inkomstgrupper (Figur 6). Trenderna skiljer sig dock något. Effekten av åldershöjningen på sysselsättning är högst bland inkomstkvartil 2 och 3 med en ökning på respektive 2,6 procentenheter och 1,2 procentenheter. Åldershöjningens påverkan på inkomstkvartil 1 är 0,8 procentenheter medan inkomstkvartil 4 inte visar något signifikant resultat.

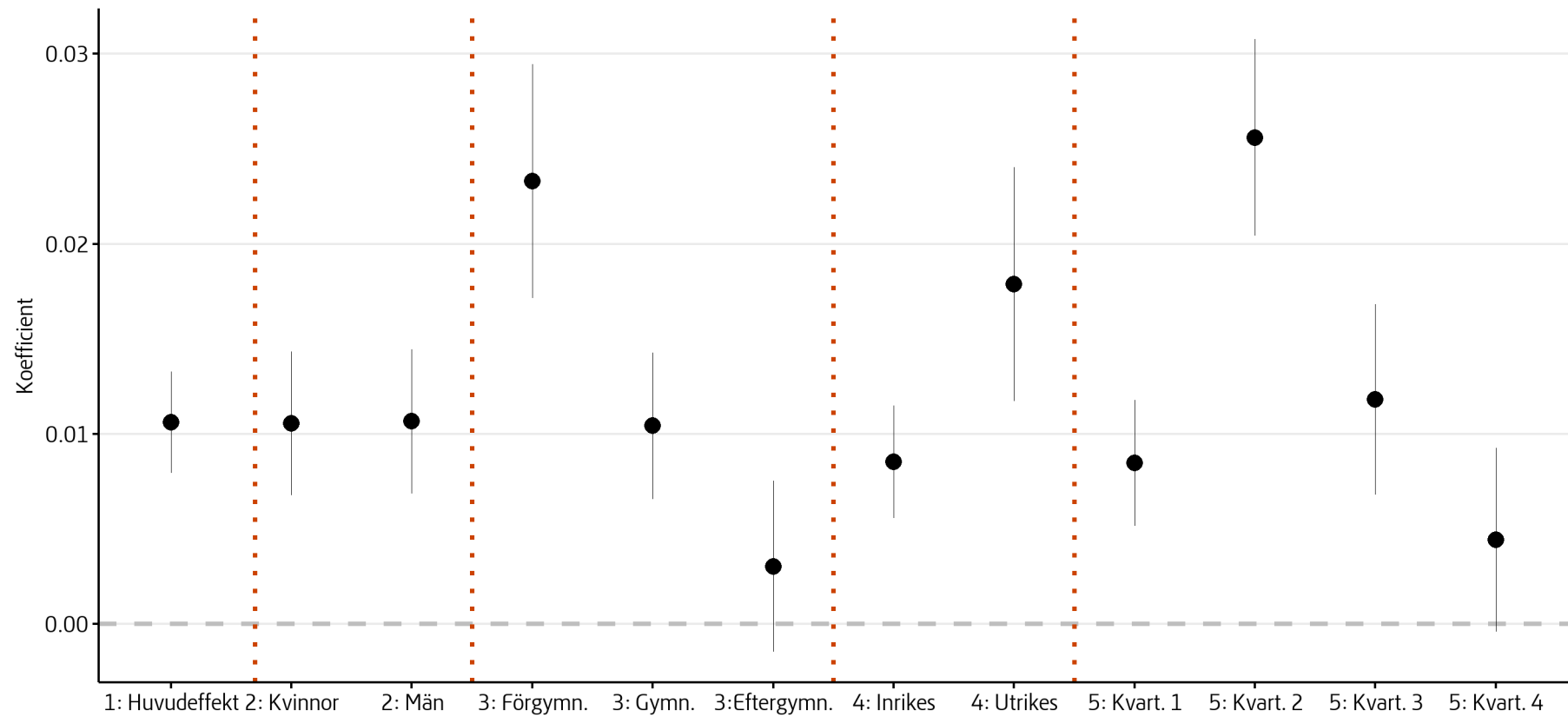
Sammantaget visar analysen att ökningen i arbetskraftsutbudet främst utgörs av dem med lägre inkomster (inkomstkvartil 1 och 2). Sysselsättningen ökar mest bland dem med medelinkomster (inkomstkvartil 2 och 3).

Figur 5 Effekten av åldershöjningen på arbetskraftsutbudet, gruppskillnader

Not: Koefficienterna kan multipliceras med 100 och kan då tolkas som reformeffekten i procentenheter (se Tabell 2). Strecken visar osäkerheten i skattningen (95% konfidensintervaller).

Figur 6 Effekten av åldershöjningen på sysselsättningen, gruppskillnader.

Not: Koefficienterna kan multipliceras med 100 och kan då tolkas som reformeffekten i procentenheter (se Tabell 2). Strecken visar osäkerheten i skattningen (95% konfidensintervaller).

8.3 Fördjupning: pensionering och substitutionseffekter

Våra resultat visar att arbetskraftsutbudet ökar mer än sysselsättningen. Samtidigt vet vi att substitutionseffekter kan uppstå när man höjer åldersgränser i pensionssystemet. Vi har därför gjort en fördjupande analys (SiS-modeller) för att identifiera om det finns en reformeffekt på pensionering (variabeln "Pensionär"), ersättning relaterad till långvarig sjukdom (variabeln "Sjukersättning m.m.") och/eller de som återfinns inom arbetskraften men är ej sysselsatta (variabeln "Icke sysselsatta").⁹

Som tidigare nämnt är uppgifterna om egenföretagare bristfälliga, vilket innebär att resultaten bör tolkas med försiktighet. Kategorin "icke sysselsatta" kan innehålla dessa individer eftersom denna kategori innehåller personer som inte har lön och de som inte tar ut någon annan ersättning. Det gäller även kategorin "pensionär." September 2022 ändrades även regler för sjukersättning för äldre vilket kan ha påverkat skattningen av andelen med sjukersättning m.m.

Tabell 3 Regressionsresultat: reformeffekten för icke sysselsatta, pensionärer och sjukersättning m.m., i procentenheter.

Grupp	Icke sysselsatta (pe.)	Pensionär (pe.)	Sjukersättning m.m. (pe.)
Alla (huvudanalys)	3,4	-11,1	7,7
Kvinnor	3,2	-12,1	9,1
Män	3,5	-10,1	6,2
Förgymnasial	6,6	-21,8	14,1
Gymnasial	2,7	-10,8	8,2
Eftergymnasial	2,6	-6,1	3,8
Inrikes födda	1,4	-8,1	6,5
Utrikes födda	12,2	-24,8	12,8
Inkomstkvartil 1	9,1	-28,1	18,7
Inkomstkvartil 2	2,8	-13,3	10,1
Inkomstkvartil 3	0,7	-1,7	0,9
Inkomstkvartil 4	0,2	-0,8	0,2

Not: Alla rapporterade effekter är signifikanta (95 % konfidensintervaller). Icke-signifikanta effekter markeras med "IS".

Tabell 3 sammanfattar resultaten. Analysen visar att reformen leder till en genomsnittlig minskning av pensionärer med 11,1 procentenheter. Vi observerar en ökning om 3,4 procentenheter i kategorin "Icke sysselsatta". Denna kategori innehåller personer som får ersättning genom A-kassa. Även personer som varken

⁹ Se Bilaga, Figur 29–31, för deskriptiv statistik.

arbetar eller får någon ersättning genom andra socialförsäkringar (sjukersättning, pension mm.) klassificeras som icke sysselsatta. Det finns även större substitutionseffekter för ersättningen relaterad till sjukdom. Kategorien ”Sjukersättning m.m.” ökade med 7,7 procentenheter till följd av reformen.

Precis som med analysen av arbetskraftsutbudet och sysselsättningen finns det stora gruppskillnader. Mönstret är likt. Reformen har störst påverkan på dem med förgymnasial utbildning, utrikes födda, och bland dem i de lägre inkomstkvartilerna. Dessa kategorier uppvisar både den största minskningen i pensionering (mellan 13,3 och 28,1 procentenheter) och den tydligaste ökningen av substitutionsbeteende. Till följd av reformen ökar andelen ”icke sysselsatta” med 6,6 procentenheter för de med förgymnasial utbildning, 12,2 procentenheter för utrikes födda, och 9,1 procentenheter för inkomstkvartil 1. Vi ser även en ökning av kategorin ”sjukersättning m.m.” med 8,2 procentenheter för de med förgymnasial utbildning, 12,8 procentenheter för utrikes födda, och 18,7 procentenheter för inkomstkvartil 1. En ökad andelen ”Icke sysselsatta” är en förklaring till den relativt stora skillnaden mellan ökningen i arbetskraftsutbudet och sysselsättningen i vissa grupper.

9. Robusthetstester

Vi har genomfört ytterligare kompletterande analyser för att säkerställa tillförlitligheten i våra resultat. Ett vanligt sådant test är ett så kallat placebotest där man undersöker effekten av ”behandlingen” (i det här fallet åldershöjningen) på en period eller grupp som inte påverkats av själva behandlingen. Syftet är att kontrollera om modellen genererar en ”falsk” effekt, vilket i så fall skulle kunna tyda på att de ursprungliga resultaten drivs av andra faktorer än den faktiska behandlingen som undersöks.

Vi upprepar därför regressionerna på arbetskraftsutbudet och sysselsättningen med en alternativ behandlings- och jämförelsegrupp, där årskull 1957 jämförs med årskull 1956, alltså två grupper som inte påverkades av åldershöjningen 2023. Resultaten visar inga statistiskt signifikanta samband (Bilaga 11.3, Tabell 5), vilket ger ytterligare stöd för huvudresultaten.

Vi har även utfört analysen med ett större urval där vi inkluderar personer mellan 62 och 65 år. Även i detta större urval finner vi i huvudsak liknande resultat, men med något större effekter: en ökning med 3,7 procentenheter för arbetskraftsutbudet och med 1,3 procentenhet sysselsättningen (Bilaga 11.3, Tabell 5).

Vi har också genomfört analysen med ett urval baserat på den första rapporten i Rapportserien om pensionsåldrar ”Pensionsnormen i förändring - Hur åldersgränser

påverkar pensionsåldern” (Pensionsmyndigheten, 2025a). Urvalet består av personer som inte omfattas av grundskyddets förmåner och som därmed inte direkt påverkas ekonomiskt av reformen. För detta urval ökar sysselsättningen med 1,2 procentenhet och arbetskraftsutbudet med 1,3 procentenhet (Bilaga 11.3, Tabell 5). Dessa resultat liknar de resultat vi finner för inkomstkvartil 3 i denna rapport, vilket är en inkomstgrupp som väntas påverkas mer av normer än av finansiella incitament.

Tabell 1 indikerar att årskullarna är jämförbara, vilket gav underlag för att inte inkludera individuella faktorer i huvudmodellerna. Det fanns dock några skillnader mellan årskullarna, särskilt när det gäller inkomster. För att säkerställa att resultaten inte beror på dessa individuella faktorer har vi även skattat modeller med en uppsättning av individuella kontrollvariabler (kön, utbildningsnivå, inkomstkvartil, utrikes respektive inrikes bakgrund). Resultaten påverkas inte avsevärt och ligger i linje med huvudanalyserna (Bilaga 11.3, Tabell 5).

10. Diskussion och slutsatser

År 2023 höjdes åldersgränsen för när individer har rätt till det grundskydd som riktar sig till äldre, från 65 år till 66 år. Rapportens syfte har varit att undersöka hur reformen har påverkat arbetskraftsutbudet och sysselsättningen. Huvudsyftet med lagändringen var att förlänga arbetslivet och Pensionsmyndighetens förväntan var således att reformen har lett till både ett ökat arbetskraftsutbud och en ökad sysselsättningsgrad. Effekten av åldershöjningen förväntades dock skilja sig åt mellan olika samhällsgrupper. Rapporten undersöker därför även om effekten påverkas av utbildningsnivå, inrikes respektive utrikes bakgrund, arbetsinkomst och kön.

Resultaten visar att lagändringen har ökat både arbetskraftsutbud och sysselsättning. Arbetskraftsutbudet vid 65 års ålder ökade med 3,5 procentenheter till följd av reformen, vilket motsvarar cirka 3 800 fler personer i arbetskraften. Sysselsättningen vid 65 års ålder ökade med 1,1 procentenhet, vilket motsvarar cirka 1 200 fler sysselsatta individer. Trots en kort tid efter reformen finns det en sysselsättningseffekt. I konsekvensanalysen som presenterades i prop. 2021/22:181 förväntades den initiala påverkan på sysselsättningen vara begränsad. Våra resultat är i linje med den analysen. Effekten på sysselsättningen väntas bli mer märkbar på längre sikt, när även den lägsta uttagsåldern höjs till nivåer där fler vanligtvis pensioneras. Sysselsättningsökningen på 1,1 procentenhet är även jämförbar med sysselsättningsökningen till följd av 2020 års höjning av den lägsta uttagsåldern i Sverige (Hagen et al 2025) men relativt lågt i jämförelse med effekterna av pensionsåldershöjningar internationellt. Utformningen av de olika socialförsäkringssystemen skiljer sig åt mycket internationellt och det är därför väntat att storleken på reformeffekterna varierar mellan olika länder. I det svenska

systemet har vi inte en tvingande pensionsålder och reformen påverkar enbart åldern för grundskyddet. Det är därför inte förvånande att storleken är mindre än i vissa andra länder.

Den positiva effekten på sysselsättningen indikerar att reformen på ett övergripande plan förlänger arbetslivet. Varför effekten skiljer sig åt för arbetskraftsutbud och sysselsättning bör dock undersökas vidare. Det kan finnas flera förklaringar för skillnaden. En förklaring till att åldershöjningen ökar arbetskraftsutbudet mer än sysselsättningen är en substitutionseffekt, då vissa av de berörda individerna fördröjer pensioneringstillfället och pendlar mellan arbetslöshet, korta anställningar och frånvaro innan den nya åldersgränsen uppnås. En annan, mer teknisk, förklaring kan vara att det saknas fullständig information om egenföretagare i statistiken. Även definitionen av sysselsättning för sysselsättningsanalysen är relativt snäv. Rapporten studerar också en kortare period som kännetecknas av en lågkonjunktur, vilket kan ha påverkat sysselsättningsgraden. Skillnaden bör undersökas vidare och särskild vikt ska då läggas vid att urskilja substitutionseffekter, i likhet med Nivalainen och Ilmakunnas, (2023), samt att förbättra datatillgången för att kunna utföra en sådan analys.

I linje med våra förväntningar skiljer sig effekten åt mellan olika grupper. Utrikes födda påverkas till högre grad än inrikes födda. De med förgymnasial utbildning påverkas mer än de med gymnasial eller eftergymnasial utbildning. Analysen visar även att det ökade arbetskraftsutbudet främst utgörs av de med lägre inkomster (inkomstkvartil 1 och 2). Sysselsättningen ökar mest bland dem med medelinkomster (inkomstkvartil 2 och 3). Särskilt bland högutbildade och höginkomsttagare är effekterna små och vi finner ingen tydlig påverkan på deras sysselsättning. Analysen har även genomförts på ett likadant urval av personer som inkluderades i den första rapporten i Rapportserien om pensionsåldrar ”Pensionsnormen i förändring - Hur åldersgränser påverkar pensionsåldern” (Pensionsmyndigheten, 2025a). Urvalet består av personer som inte omfattas av grundskyddets förmåner och påverkas därmed inte direkt ekonomiskt av reformen. Dessa resultat liknar de resultat vi finner för inkomstkvartil 3 i denna rapport, vilket är en inkomstgrupp som väntas påverkas mer av normer än av finansiella incitament.

En fördjupad analys av pensionering och substitutionseffekter bekräftar mönstret ovan. Till följd av reformen ändras pensioneringsbeteende, med en relativ stor minskning bland dem med förgymnasial utbildning, utrikes födda och med lägre inkomster. Substitutionseffekter är stora bland dessa grupper sett till icke sysselsatta och ersättningar relaterade till sjukdom. Hur detta påverkar statsfinanserna bör undersökas närmare i framtida studier.

Att reformen påverkar vissa grupper mer än andra tyder på att det finansiella incitamentet spelar roll för beslutet att arbeta. Särskilt viktigt är att incitamentet att senarelägga sitt pensionsuttag är större bland de grupper som antingen kommer ta del av grundskyddet eller ta del av kringliggande försäkringssystem innan de når åldersgränsen. Det påverkar sannolikt beslutet att vara kvar i arbete men kan också ge substitutionseffekter. Höginkomsttagare har i regel inte rätt till grundskyddsförmåner och påverkas därmed inte direkt av lagändringen. Bland dem med allra lägst inkomst dominerar substitutionseffekter. Detta innebär att en del individer i utsatta grupper i första hand växlar över till alternativa ersättningar i stället för att arbeta, vilket särskilt märks i inkomstgrupp 1. Dessa gruppskillnader är därför väntade till följd av det svenska socialförsäkringssystemets utformning.

Resultaten i denna rapport visar därmed att lagändringen inte påverkar alla delar av den äldre befolkningen lika. Om ambitionen är att alla grupper inom den äldre arbetskraften ska förlänga tiden i arbetslivet, bör beslutsfattare se över alternativa reformer. Dessutom bör man göra fortsatt uppföljning av substitutionsmönster (exempelvis arbetslöshet och sjukfrånvaro) för att säkerställa att ansträngningarna för ett förlängt arbetsliv inte leder till att individer enbart flyttar runt mellan olika försörjningssystem.

Om arbetslivet ska förlängas bland höginkomsttagare bör ytterligare riktade insatser göras även där. I det nuvarande systemet finns det andra ekonomiska incitament för att arbeta längre i denna grupp, exempelvis genom att delningstalet påverkas när man jobbar längre och skattelättnader. Även effekten av den lägsta uttagsåldern kan studeras. De ekonomiska incitamenten av en sådan höjning torde vara mer påtaglig bland de högre inkomstgrupperna samt bland dem med eftergymnasial utbildning.

Vi har utfört en rad robusthetskontroller och känslighetsanalyser, vilket stärker tillförlitligheten till våra resultat. Dock finns det vissa begränsningar att ha i åtanke. Delvis använder vi data som inte täcker hela populationen, delvis kan vi inte helt säkerställa att effekterna är fullt isolerade till åldersreformen. Den AGI-data som vi har tillgång till underskattar egenföretagares aktivitet. Dessutom kan arbetskraftsutbudet och sysselsättningen påverkas av fler faktorer än just lagändringen. Likt när man ska undersöka effekterna av andra typer av samhällseliga och ekonomiska reformer, är det inte möjligt att undersöka åldershöjningen i en helt kontrollerad miljö. Samtidigt som åldershöjningen genomfördes skedde ett flertal andra större förändringar och händelser i svensk ekonomi och arbetsmarknad. Bland annat skedde regeländringar i sjukförsäkringen, inflations- och räntechocker samtidigt som pandemins efterdynamik kan ha påverkat nivåer och trendjämförelser (se Bilaga 11.44 för mer störande faktorer). Vi har valt metod så att vi kan kontrollera för vissa av dessa händelser, såsom val av tidsperiod och fasta effekter för att kontrollera för makroekonomiska trender, men

andra faktorerers påverkan kan inte helt uteslutas givet längden på tidsperioden som utvärderas.

Blickar man framåt blir det av stor vikt att undersöka eventuella eftersläpande effekter från åldershöjningarna, samt vilken effekt nästa ålderhöjning får 2026. Dessa vidare analyser kan även hjälpa till att säkerställa en sammanhållen uppföljning mellan pensionssystemet och kringliggande trygghetssystem så att man kan skilja på reformeffekter från samtidiga regeländringar och skeenden i samhället.

Referenser

- Ardito, C. (2021). The unequal impact of raising the retirement age: Employment response and program substitution. *IZA Journal of Labor Economics*.
- Atav, T., Jongen, E. & Rabat, S. (2021). Increasing the Effective Retirement Age: Key Factors and Interaction Effects. *IZA Discussion Papers No. 14150*.
- Bi, H. & Zubairy, S. (2020). Public pension reforms and fiscal foresight: narrative evidence and aggregate implications. *Federal Reserve Bank of Kansas City Working Paper*.
- Boot, C. R. L., Scharn, M., van der Beek, A. J., Andersen, L. L., Elbers, C. T. M., & Lindeboom, M. (2019). Effects of Early Retirement Policy Changes on Working until Retirement: Natural Experiment. *International journal of environmental research and public health*.
- Carrino, L., Glaser, K. & Avendano, M. (2020). Later retirement, job strain, and health: Evidence from the new State Pension age in the United Kingdom. *Health economics*, pp. 891-912.
- Carta, F. & De Philippis, M. (2021). Working horizon and labour supply: the effect of raising the full retirement age on middle-aged individuals. *Bank of Italy Temi di Discussione (Working Paper) No, 1314*.
- DS 2009:53. *Detta är pensionsöverenskommelsen*.
- Energiföretagen. (2023). Utbetalning av elstöd - information från Försäkringskassan, <https://www.energiforetagen.se/medlemsportalen/medlemsnyheter/2023/april/utbetalning-av-elstod---information-fran-forsakringskassan/>
- Försäkringskassan. (2023a). Vilka konsekvenser har äldrereglerna i sjukförsäkringen haft för arbetsutbudet bland äldre och för samhällsekonomin?
- Försäkringskassan. (2023b). Lagändringar i sjukförsäkringen 1 februari 2022 - Utveckling och möjliga effekter.
- Försäkringskassan. (2025a). Utbetalning av elstöd, <https://www.forsakringskassan.se/privatperson/utbetalning-av-elstod?>
- Försäkringskassan. (2025b). Sjukersättning resten av arbetslivet (sjukpension), <https://www.forsakringskassan.se/privatperson/vuxen-med-funktionsnedsattning/sjukersattning-resten-av-arbetslivet-sjukpension>

- Geyer, J. & Welteke, C. (2021). Closing Routes to Retirement: How Do People Respond?. *Journal of Human Resources*, pp. 311-341.
- Hagen, J., Hernæs, Ø., Khoshghadam, A. & König, S. (2025). Labor market effects of an increase in the early eligibility age in a flexible pension system. *Netspar*, pp. 60.
- ISF. (2023a). De nya äldrereglerna i sjukersättningen - En granskning av Försäkringskassans utmaningar under det första året.
- ISF. (2023b). Höjda åldersgränser i pensionssystemet.
- Krisinformation.se. (2022). Restriktioner tas bort 9 februari
<https://www.krisinformation.se/nyheter/2022/februari/restriktioner-tas-bort-9-februari>
- Montizaan, R. & Cobben, L. (2024). *Vijfde editie van de AOW Monitor 2023: Effect van verhoging van de*, ROA. ROA Reports Nr 001.
- Nivalainen, S. & Ilmakunnas, I. (2023). Increasing Statutory Retirement Age and Labor Market Outcomes: The Effects of the 2017 Pension Reform in Finland.
- Pensionsmyndigheten, (2022a). Alternativ för ett enklare grundskydd.
- Pensionsmyndigheten. (2022b). Nya regler om sjukersättning för äldre
<https://www.pensionsmyndigheten.se/nyheter-och-press/nyheter/nya-regler-om-sjukersattning-for-aldre>
- Pensionsmyndigheten. (2023a). Åtgärder för mer jämställda och jämlika pensioner
- Pensionsmyndigheten. (2024). Pensionsåldrar och arbetslivets längd
- Pensionsmyndigheten. (2025a). Pensionsnormen i förändring - Hur åldersgränser påverkar pensionsåldern
- Pensionsmyndigheten. (2025b). Vilka utträdesvägar finns till pension? En studie av olika inkomstkällor innan pensionsuttaget
- Pensionsmyndigheten. (2025c). Pensionsåldrar och arbetslivets längd
- Pensionsmyndigheten. (2025d). Pensionens alla delar,
<https://www.pensionsmyndigheten.se/forsta-din-pension/sa-fungerar-pensionen/pensionens-alla-delar>

Pensionsmyndigheten. (2025e). Allmän pension, <https://www.pensionsmyndigheten.se/forsta-din-pension/sa-fungerar-pensionen/allman-pension>

Pensionsmyndigheten. (2025f). Jobba som pensionär – bli jobbonär, <https://www.pensionsmyndigheten.se/forsta-din-pension/sa-fungerar-pensionen/allman-pension>

Pensionsmyndigheten. (2025g). Pensionssystemet i bilder och siffror 2024

Prop. 2018/19:133 En riktålder för höjda pensioner och följsamhet till ett längre liv.

Prop. 2021/22:181 Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system

Rabaté, S. & Rochut, J. (2020). Employment and substitution effects of raising the statutory retirement age in France. *Journal of Pension Economics & Finance*, pp. 293-308.

Riksbanken. (2025). Styrränta, in- och utlåningsränta, <https://www.riksbank.se/sv/statistik/rantor-och-valutakurser/styrranta-in--och-utlaningsranta>

SCB (2025a), Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS), <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/utbud-av-arbetskraft/befolkningens-arbetsmarknadsstatus/>

SCB (2025b). Data från LISA-registret, <https://www.scb.se/vara-tjanster/bestall-data-och-statistik/register/lisa/>

Serrano-Alarcón, M. (2023). Health and labor market effects of an unanticipated rise in retirement age. Evidence from the 2012 Italian pension reform. *Health Economics*, pp. 2745-2767.

SFS 2019:529 Lag om ändring i lagen (1982:80) om anställningsskydd.

Soosaar, O., Puur, A. & Leppik, L. (2021). Does raising the pension age prolong working life? Evidence from pension age reform in Estonia. *Journal of Pension Economics & Finance*, pp. 317-335.

SOU 2024:26 Betänkande av Utredningen om sjukförsäkringen i förändring - en utvärdering

Staubli, S. & Zweimüller, J. (2013). Does raising the early retirement age increase employment of older workers?. *Journal of Public Economics*, pp. 17-32

11. Bilaga

11.1 Kodning av arbetskraft

Vi avgör om en person ska klassificeras som tillhörande arbetskraften eller inte med informationen från arbetsgivardeklarations data på individnivå (AGI/AGI). Processen innehåller flera sekventiella steg.

I steg 1 identifierar vi sysselsatta. En person definieras som sysselsatt om hen fått någon arbetsinkomst under månaden eller om hen tidigare har haft arbetsinkomst under någon av de elva månader som föregår referensmånaden och som sedan haft ersättning från någon av följande ersättningskoderna från AGI: 100, 107, 112, 114, 200 eller 409¹⁰ under samtliga efterföljande månader fram till och med månad i fråga. Arbetsinkomst klassas i AGI som antingen kontant ersättning för arbete, exempelvis bruttolön, som är underlag för arbetsgivaravgifter eller ersättning till uppenbart anställd som är godkänd för F-skatt och själv ska betala egenavgifter. Detta inbegriper inte samtliga utbetalningar till mottagare godkända för F-skatt och kan alltså inte likställas med inkomstslaget inkomst från näringsverksamhet.

Steg 2 fokuserar på kategorin ”icke sysselsatt”. Vid första prövningen för om man klassificeras som ”icke sysselsatt” så har man under en månad fått ersättning från ersättningskoden 101 (Arbetslöshetskassa).

Sedan identifierar vi pensionärer (steg 3). För att klassificeras som pensionär så har man under månaden fått ersättning från ersättningskoden 402 (Allmän pension). Viktigt här är att man inte blir kodat som pensionär om man redan har definierats som sysselsatt i steg 1. Vi kodar sedan ”sjukersättning m.m.” (steg 4). För att klassificeras som ”sjukersättning m.m.” så ska man under månaden ha fått ersättning från någon av ersättningskoderna 120, 403, 409, 421, 422, 423, 424, 426, 427, 428, 429, 450, 481 eller 483.

De resterande som inte redan klassificerats för någon kategori har inte fått ersättning i form av arbetsinkomst eller fått någon av ersättningskoderna 105, 108, 111, 113, 121, 405, 410, 412, 420–424, 426–429, 433, 440, 441, 442, 484 eller 486 hamnar i kategorin ”icke sysselsatt” (steg 5). De sista ersättningskoder som inte nämnts i ovan steg kan dessa individer alltså fortfarande fått någon typ av ersättning ifrån. Dock berör dem olika typer av ersättningar som inte kan klassificeras som socialförsäkring, samtidigt som det enbart tas emot av ett väldigt begränsat antal individer.

¹⁰ För att finna förklaringar för alla ersättningskoder se:
<https://skatteverket.se/foretag/arbetsgivare/lamnaarbetsgivardeklaration/safyllerduiarbetsgivardeklarationen.4.2cf1b5cd163796a5c8b66a8.html>.

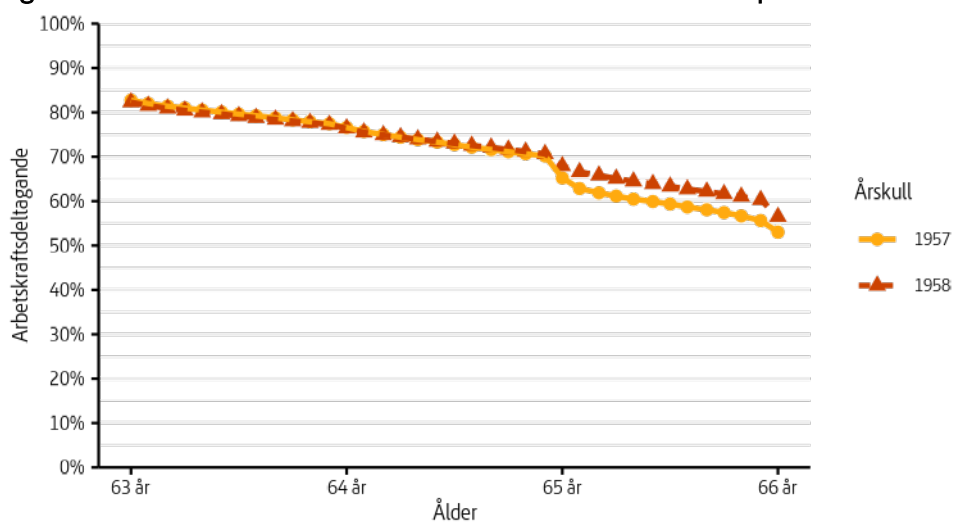
11.2 Data och deskriptiv statistik

Tabell 4 Urvalets storlek för åldrarna 63–65

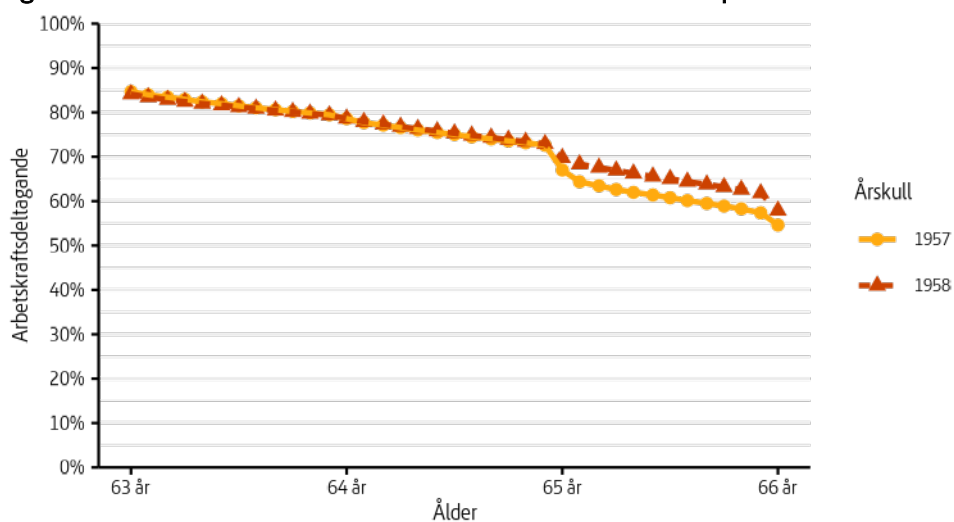
Årskull	1957 Unika individer	1958 Unika individer	1957 Månadsobservationer	1958 Månadsobservationer
Man	53 877	54 283	1 939 572	1 954 188
Kvinna	55 095	54 731	1 983 420	1 970 316
Totalt	108 972	109 014	3 922 992	3 924 504

11.2.1 Kön

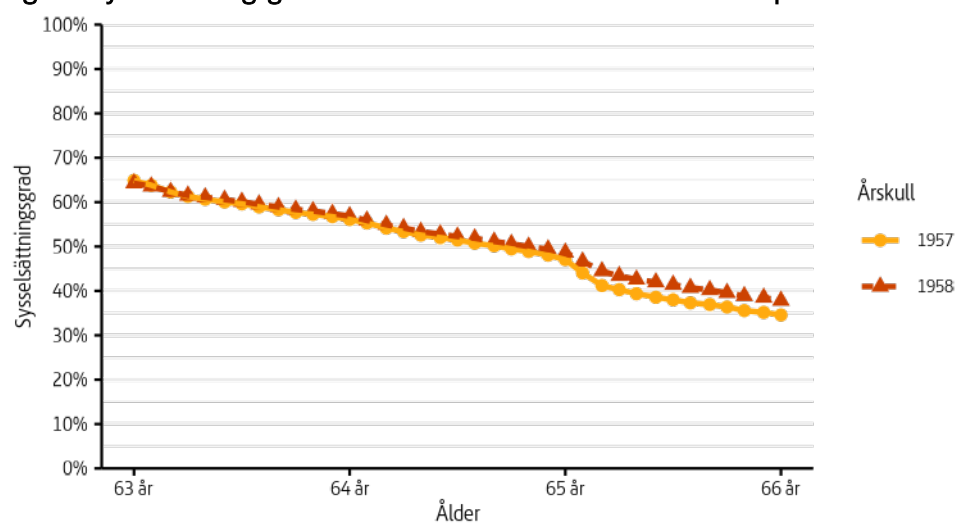
Figur 7 Andel i arbetskraften för kvinnor i årskull 1957 och 1958 per ålder

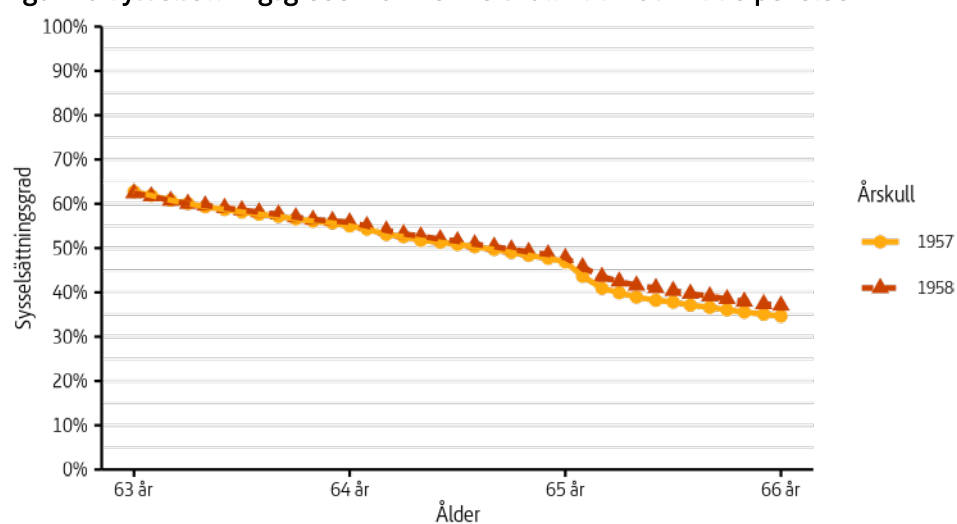
Figur 8 Andel i arbetskraften för män i årskull 1957 och 1958 per ålder

Figur 9 Sysselsättningsgraden för kvinnor i årskull 1957 och 1958 per ålder

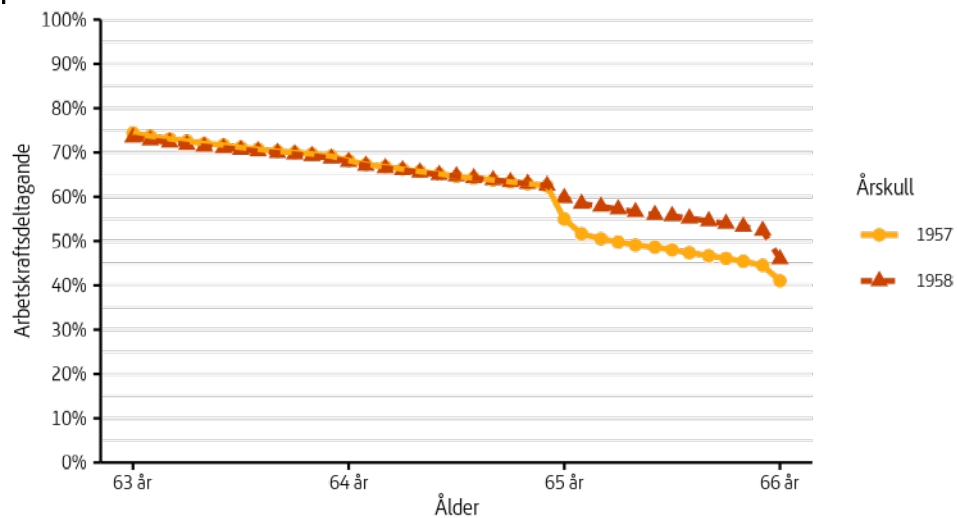

Figur 10 Sysselsättningsgraden för män i årskull 1957 och 1958 per ålder

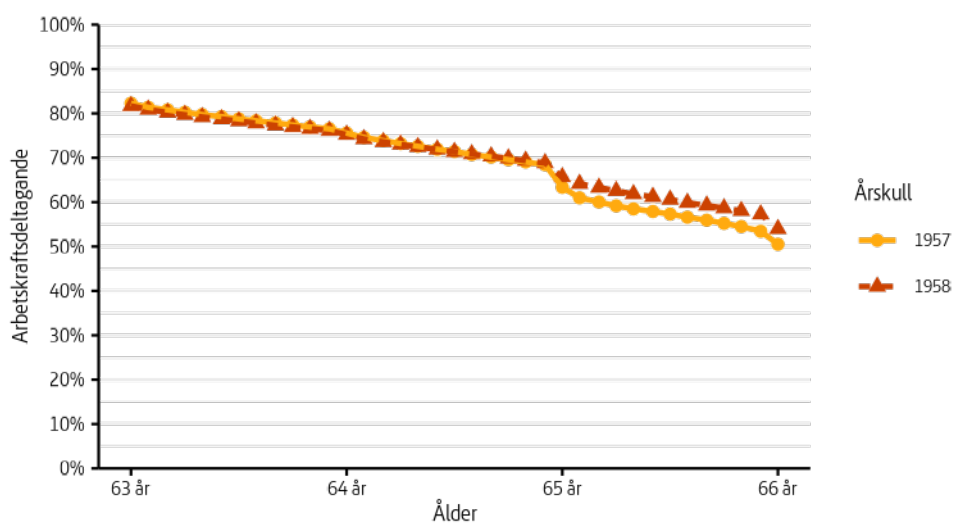

11.2.2 Utbildning

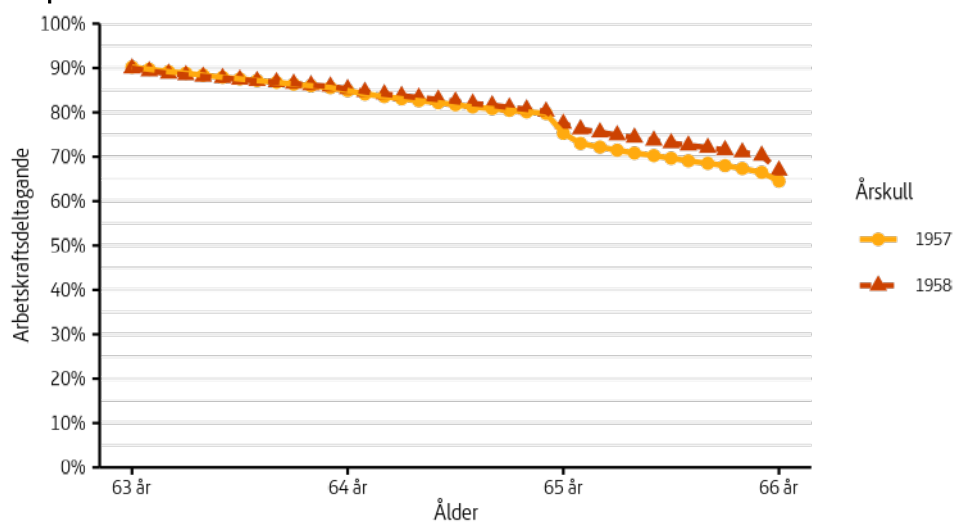
Figur 11 Andel i arbetskraften för de med förgymnasial utbildning i årskull 1957 och 1958 per ålder

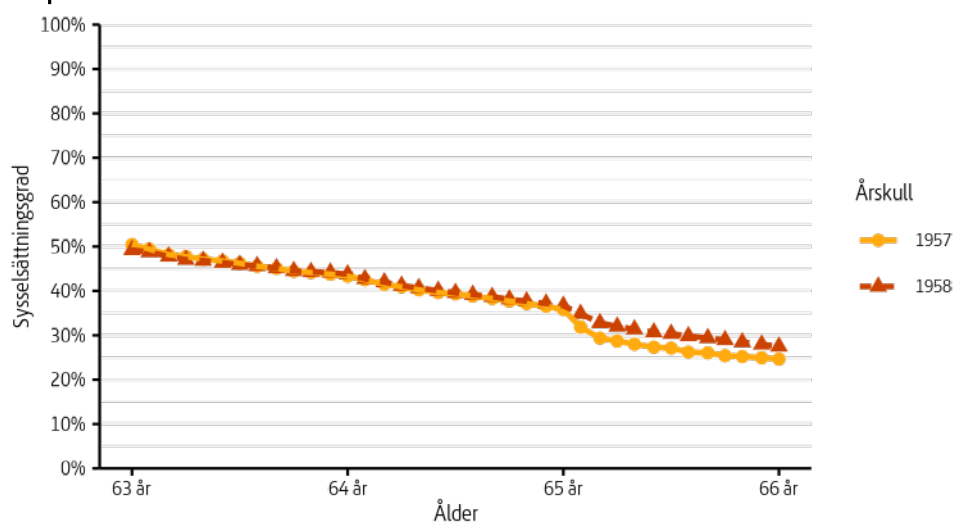
Figur 12 Andel i arbetskraften för de med gymnasial utbildning i årskull 1957 och 1958 per ålder

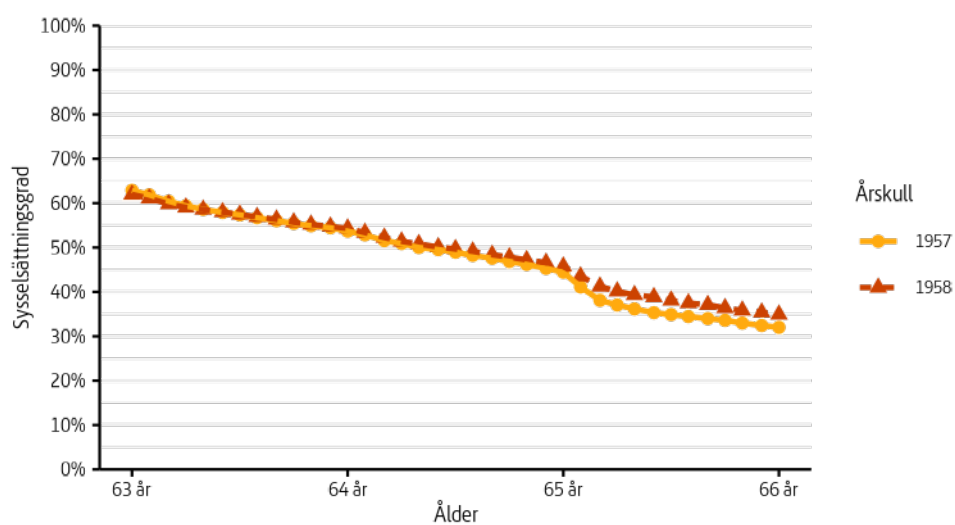
Figur 13 Andel i arbetskraften för de med eftergymnasial utbildning i årskull 1957 och 1958 per ålder

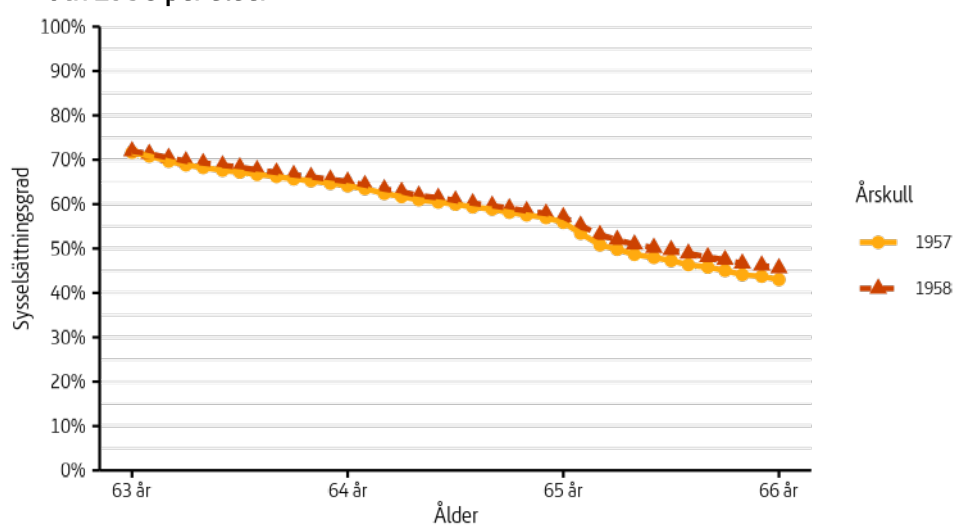
Figur 14 Sysselsättningsgrad för de med förgymnasial utbildning i årskull 1957 och 1958 per ålder

Figur 15 Sysselsättningsgrad för de med gymnasial utbildning i årskull 1957 och 1958 per ålder

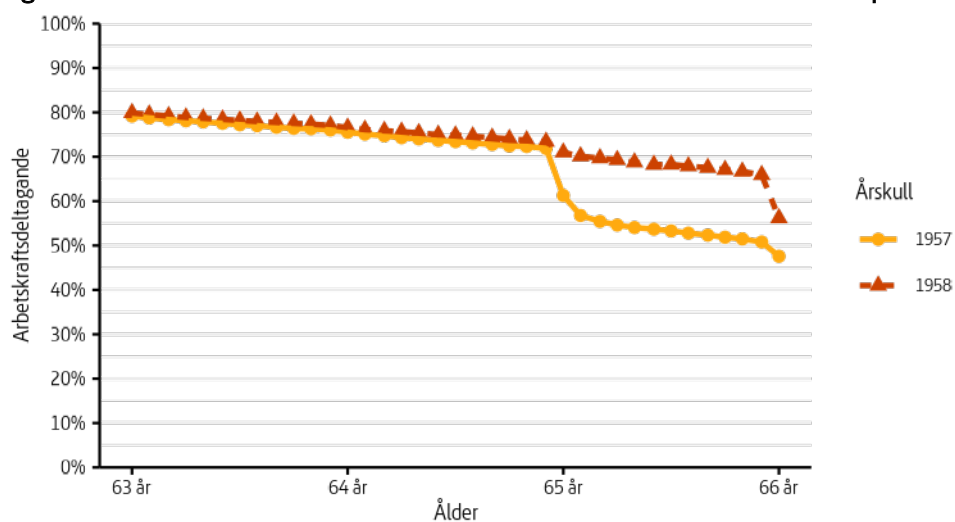

Figur 16 Sysselsättningsgrad i årskull för de med eftergymnasial utbildning i årskull 1957 och 1958 per ålder

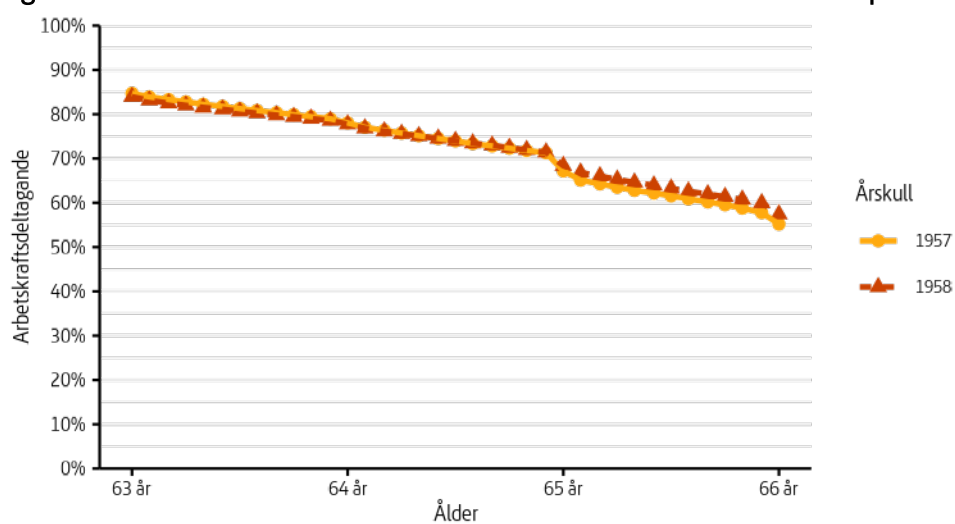

11.2.3 Födelseland

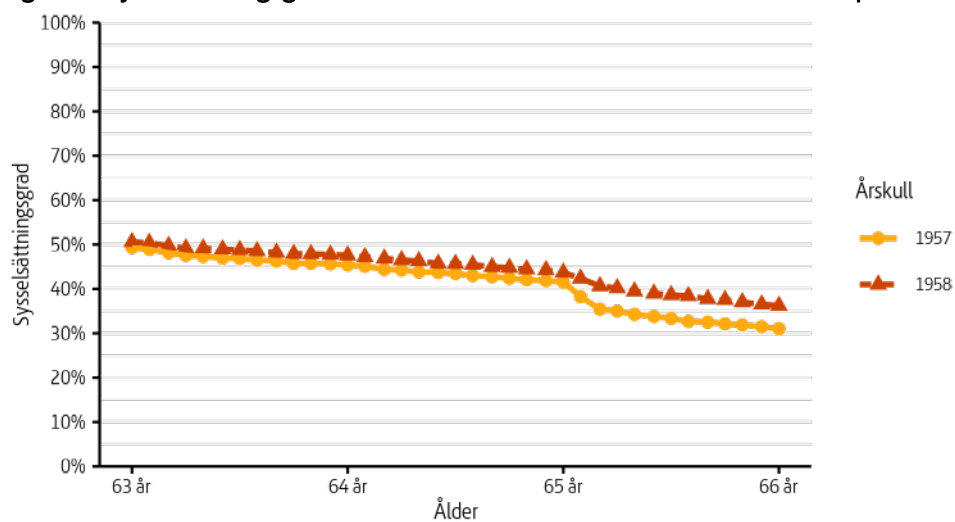
Figur 17 Andel i arbetskraften för de utrikes födda i årskull 1957 och 1958 per ålder

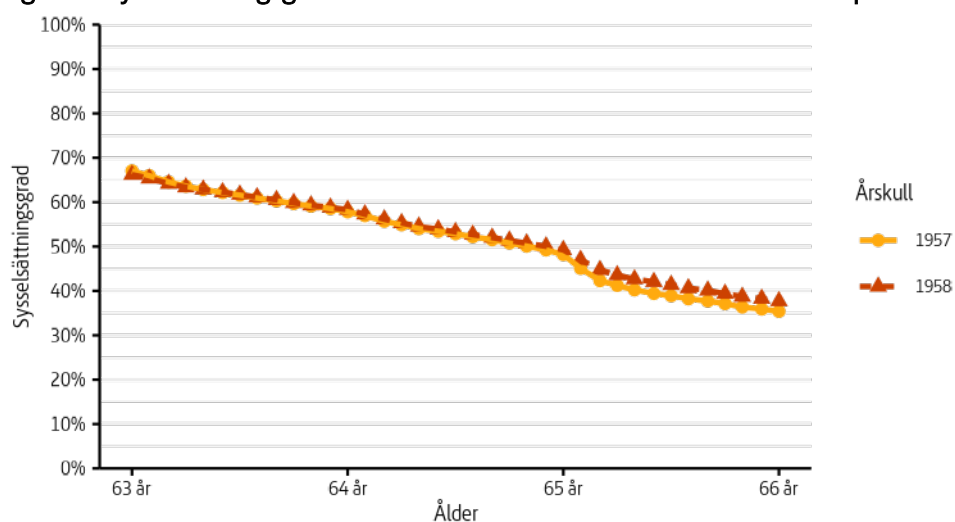
Figur 18 Andel i arbetskraften för de inrikes födda i årskull 1957 och 1958 per ålder

Figur 19 Sysselsättningsgrad för de utrikes födda i årskull 1957 och 1958 per ålder

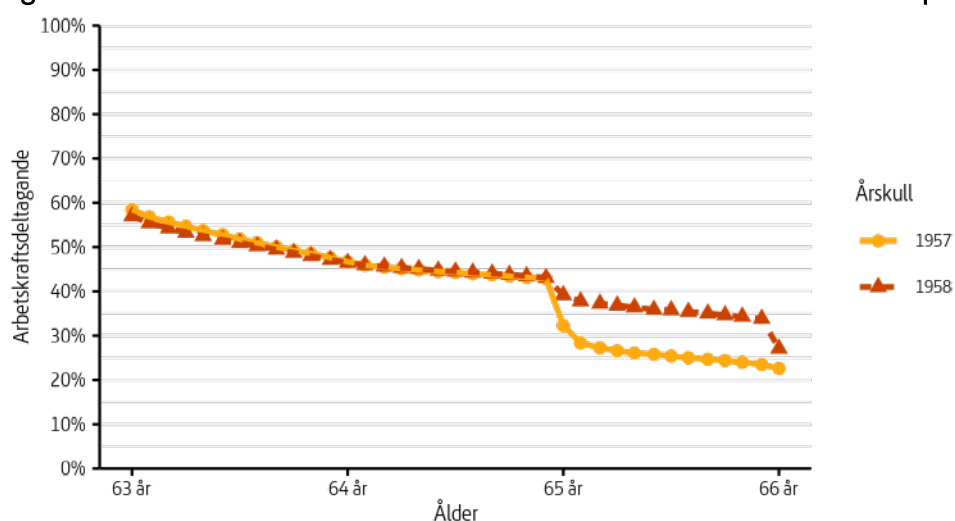

Figur 20 Sysselsättningsgrad för de inrikes födda i årskull 1957 och 1958 per ålder

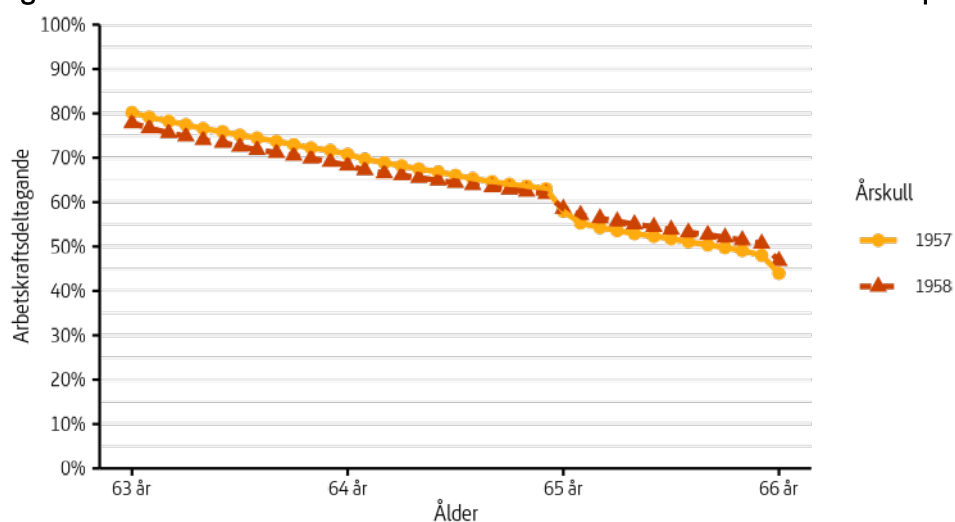

11.2.4 Inkomstgrupper

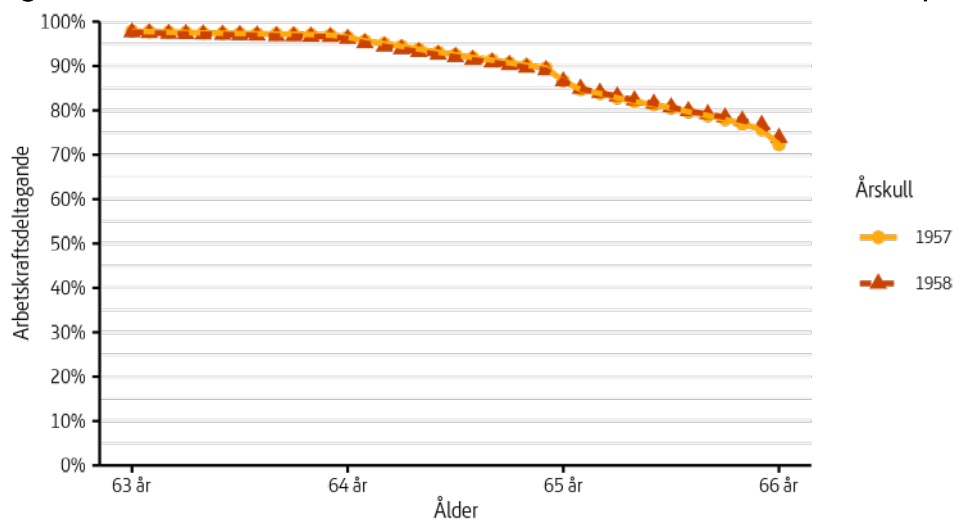
Figur 21 Andel i arbetskraften för de i inkomstkvartil 1 i årskull 1957 och 1958 per ålder

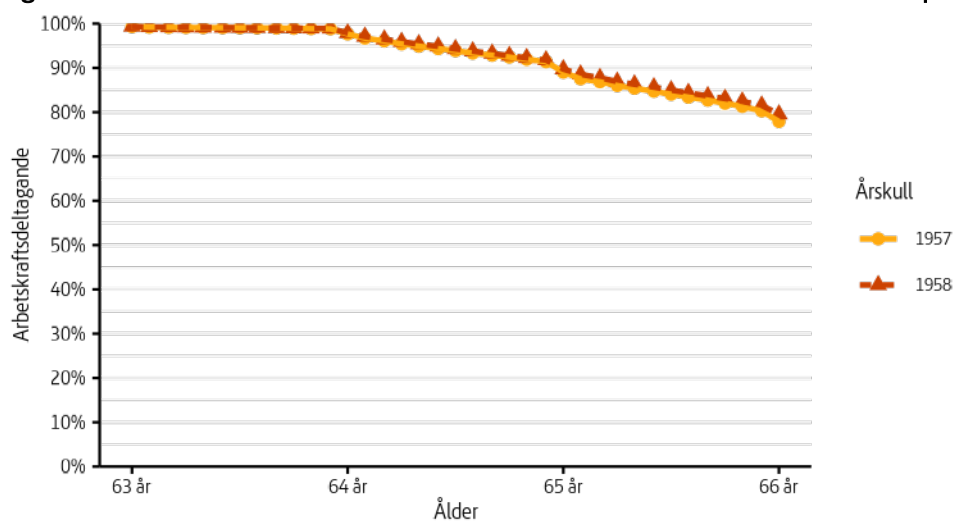
Figur 22 Andel i arbetskraften för de i inkomstkvartil 2 i årskull 1957 och 1958 per ålder

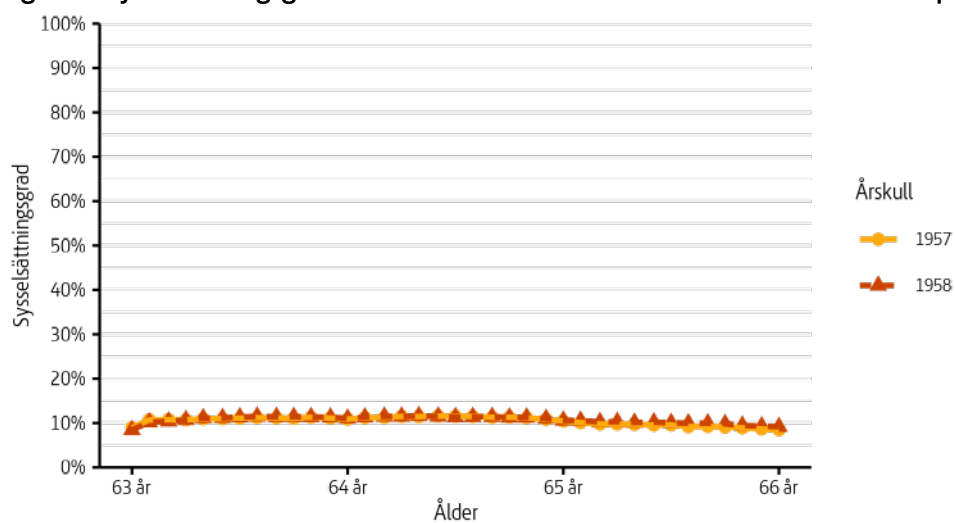
Figur 23 Andel i arbetskraften för de i inkomstkvartil 3 i årskull 1957 och 1958 per ålder

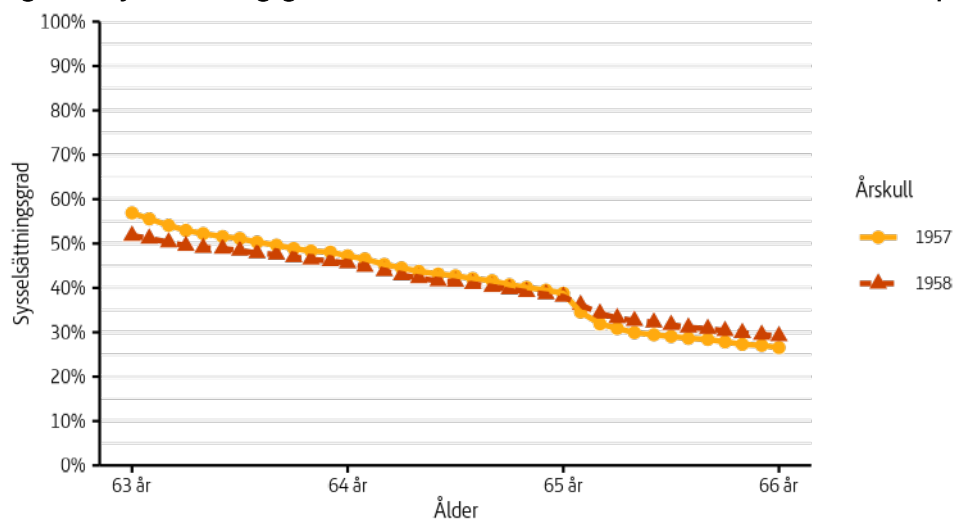
Figur 24 Andel i arbetskraften för de i inkomstkvartil 4 i årskull 1957 och 1958 per ålder

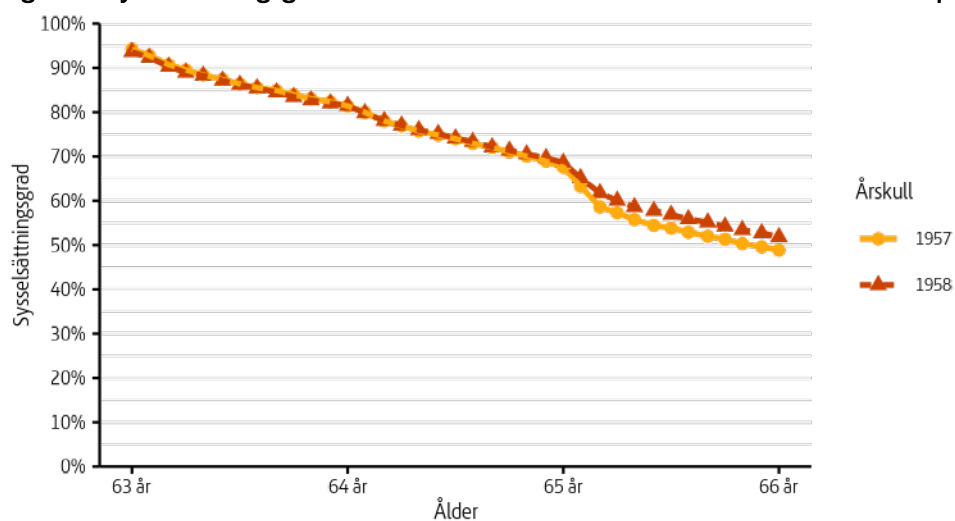
Figur 25 Sysselsättningsgraden för de i inkomstkvartil 1 i årskull 1957 och 1958 per ålder

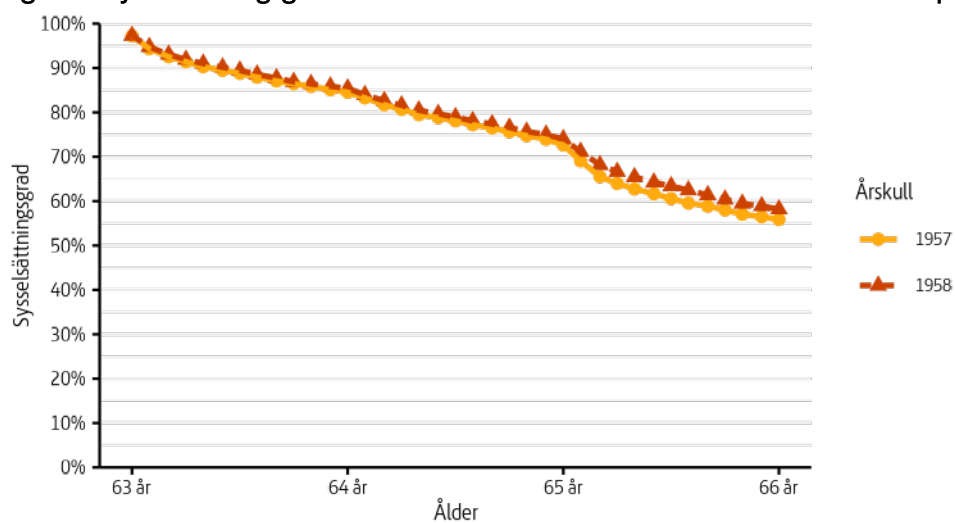
Figur 26 Sysselsättningsgraden för de i inkomstkvartil 2 i årskull 1957 och 1958 per ålder

Figur 27 Sysselsättningsgraden för de i inkomstkvartil 3 i årskull 1957 och 1958 per ålder

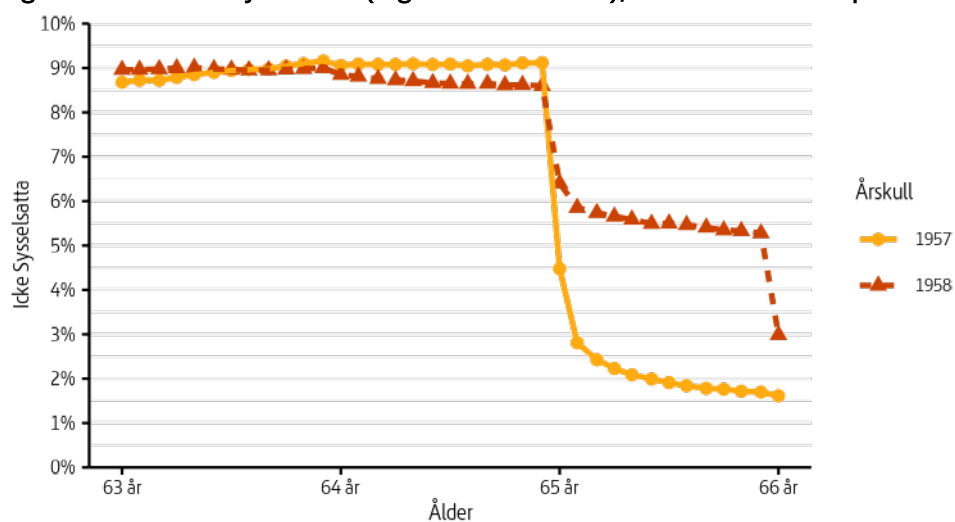

Figur 28 Sysselsättningsgraden för de i inkomstkvartil 4 i årskull 1957 och 1958 per ålder

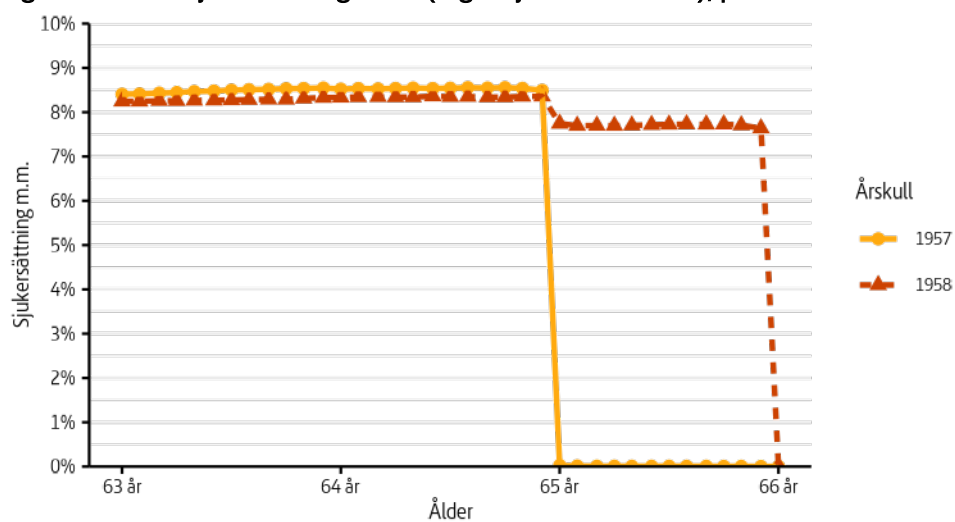

11.2.5 Fördjupningsvariabler

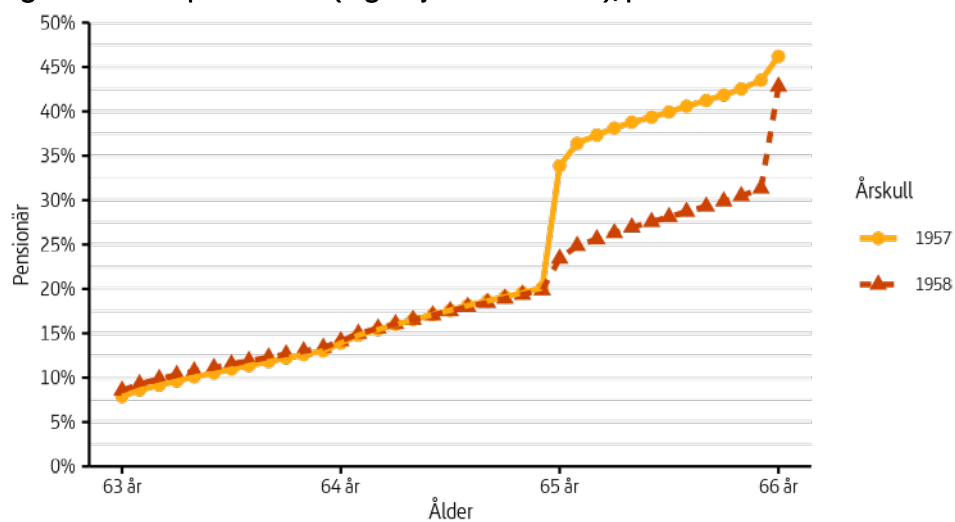
Figur 29 Andel icke sysselsatta (ingår i arbetskraften), i olika ålderskullar per ålder

Figur 30 Andel sjukersättning m.m. (ingår ej i arbetskraften), per ålder

Figur 31 Andel pensionärer (ingår ej i arbetskraften), per ålder

11.3 Känslighetsanalys och robusthetskontroll

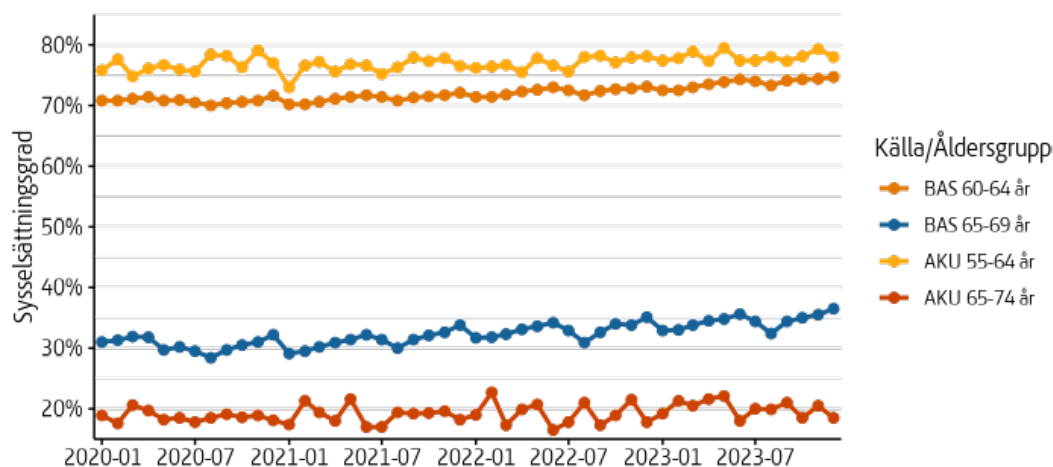
Tabell 5 Regressionsresultat robusthetstester

Robusthetstest	Arbetskraftsutbud (pe.)	Sysselsättning (pe.)
Alla (huvudanalys)	3,5	1,1
Placebotest: 1956–1957	IS	IS
Ålder 62–65	3,7	1,3
Sysselsättning > inkomstbasbelopp		1,1
Inklusive individuella kontrollvariabler	3,6	1,2
Urval från rapporten "Pensionsnormen i förändring"	1,3	1,2

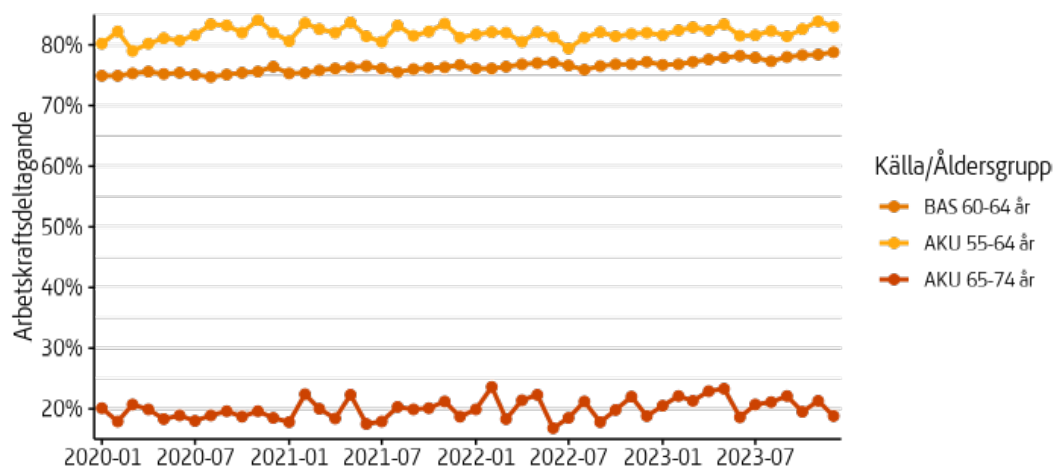
Not: Koefficienter är multiplicerade med 100 och ska tolkas som procentenheter. Alla rapporterade effekter är signifikanta (95 % konfidensintervaller). Icke-signifikanta effekter markeras med "IS".

11.4 Konjunktur och andra störande faktorer

Figur 32 Sysselsättningsgrad över tid

Figur 33 Arbetskraftsutbudet över tid

Källa: SCB, Statistikdatabasen

Sedan 2020 finns det flera stora samhällshändelser som kan ha påverkat arbetskraftsutbudet och sysselsättningen: covid-19, geopolitiska händelser som har påverkat inflationen, samt vissa regeländringar för äldre inom sjukförsäkringen. Vi har vidtagit åtgärder, såsom att hantera en relativ kort tidsram för SiS-modellerna och genom att inkludera fixa effekter för år-kvartal.

Den 9 februari 2022 avvecklades de flesta covid-19-restriktioner, vilket innebar en återöppning av samhället (Krisinformation.se, 2022). Detta förväntas ha ökat efterfrågan på arbetskraft och underlättat arbete genom att smittskyddshinder försvann. För äldre individer kan även riskupplevelsen ha minskat, vilket kan ha bidragit till ett ökat arbetskraftsutbud under 2022. Eftersom personer födda 1957 fyllde 65 år under 2022, medan 1958-kullen fyllde 65 år 2023, kan denna återöppningseffekt eventuellt leda reformeffekten underskattas, då 1957-kullen påverkas mer av återöppningen än 1958-kullen.

Under slutet av 2022 och under 2023 präglades svensk ekonomi av en inflations- och kostnadskris, med KPIF som toppade runt 10 procent i december 2022. Elpriserna var extremt höga, och elstöd betalades ut till hushåll mellan februari och juni 2023 (Energiföretagen, 2023; Försäkringskassan, 2025a). Kostnadschocken kan ha påverkat arbetskraftsutbudet genom inkomsteffekter som tenderar att driva arbetskraftsutbudet uppåt, särskilt bland äldre, medan den svaga konjunkturen och reala lönesänkningar kan ha pressat sysselsättningen nedåt i vissa branscher. För 1957-kullen, som fyllde 66 år under 2023, innebär detta både ett högre kostnadstryck (vilket kan öka arbetskraftsutbudet) och mottagande av elstöd (som höjer disponibel inkomst och kan dämpa effekten något).

Under 2022–2023 höjde Riksbanken styrräntan snabbt, vilket ledde till kraftigt ökade bolånekostnader (Riksbanken, 2025). Detta kan ha ökat arbetskraftsutbudet genom inkomsteffekter, särskilt bland äldre med bolån, samtidigt som den lägre efterfrågan i ekonomin kan ha pressat sysselsättningen nedåt. Eftersom räntepressen var starkare 2023 än 2022 kan 1958-kullen vid 65 års ålder (2023) ha arbetat mer än 1957-kullen vid 65 års ålder (2022). Detta riskerar att leda till en överskattning av en reformeffekten.

Från den 1 februari 2022 infördes ett undantag i sjukförsäkringen som tillåter att bedömningen mot “normalt förekommande arbete” skjuts upp efter dag 180 för personer 62 år och äldre (Försäkringskassan, 2023b). Detta förlänger sjukfall och minskar återgången till arbete, vilket främst påverkar åldrarna 62–64 under 2022–2023 och kan därmed ha sänkt arbetskraftsutbudet i dessa grupper. Detta kan sänka 1958-kullens nivåer vid 64 år under 2023 relativt 1957-kullen som är 64 år huvudsakligen 2022, vilket riskerar att överskatta reformeffekt.

Från den 1 september 2022 infördes lättnader i sjukersättningen efter 60 års ålder så att ens arbetsförmågan inte längre provas mot hela arbetsmarknaden vilket gör det lättare för äldre med långvarigt nedsatt arbetsförmåga att beviljas sjukersättning (Försäkringskassan, 2023a). Från 2023 höjdes även den övre åldersgränsen till 66 år, vilket inkluderar 65-åringar. ISF (2023a) fann en kraftig ökning av nybeviljade bland 60–64-åringar och en tydlig uppgång bland 65-åringar under 2023, vilket minskar arbetskraftsutbudet i denna grupp. I vår jämförelse, 1957:orna vid 65 år $\approx$ 2022 mot 1958 mot vid 65 år $\approx$ 2023) innebär detta ett lägre utfall för 1958-kullen vid 65 år, vilket riskerar att underskatta reformeffekten.

På grund av dessa samtidiga händelser är nettoeffekten svår att avgöra. Men sannolikt är det förmodligen slutet på restriktionerna efter covid och ändringarna av sjukersättningsreglerna som påverkat mest. Detta kan ha dragit ned den skattade effekten i regressionerna något, alltså finns det en risk för viss underskattning av reformeffekten.

